

Izbija vsak dan razen nedeli in praznikov.

PROSVETA

Issued daily except Sundays and Holidays.

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

LETO—YEAR IX.

Entered as second-class matter January 26, 1914, at the post-office at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879.

CHICAGO, ILL., SREDA 20. DECEMBRA (DECEMBER) 1916.

ŠTEV.—NUMBER 171.

ANGLIJA JE ZAVRGLA PONUDBO ZA MIR!

MILITARIZEM NARAŠČA.

WILSON JE NAKLONJEN SPOŠNIM VAJAM Z OROŽJEM ZA MLADINO?

Scott in Wood priporočata splošno vojaško dolžnost.

Washington, D. C., 19. dec. — Iz dobro poučenih krogov prihaja vest, da predsednik ni vztrajen nasprotnik splošnega vojaškega vežbanja. Mogoče je, da izdelajo načrt za splošno vežbanje mladini, ki ga predsednik odobri.

Ta preobrat sta baje povzročila načelnik štaba Scott in general Wood, ki sta kot zastopnika militarizma sugestirala senatnemu odboru za vojaške zadeve, da je živa potreba, da se uvede splošna vojaška dolžnost, ker se je sistem prostovoljcev izkazal nepraktičnim. Proti njima je nastopil Walter Fisher iz Chicage.

Wilson pravi, da tisti zagovarjajo splošno vojaško obveznost, ki so pripovedovali, da s federaliziranjem milice ne bo nič. Po njegovem mnenju sploh ni bil Hayjev sistem podvržen pravi skušnji in radi tega se ga ne more obsojati. Glede splošnega vežbanja z orožjem je Wilson dejal, da ima gotovo privlačno silo in da se vprašanje reši samoodsebe po eni metodi. Predloga za splošno vežbanje ne najdejo pri njem naklonjenosti, pa vendar se mogoče iz dela načrt, ki ga bo podpiral.

General Scott je povdarjal, da Združene države potrebujejo 1.500.000 izvežbanih moč in 1.500.000 rezerve, ki se jo izvežba v treh mesecih. Za dobro izvežbanje je treba najmanj enoletne službe. Združene države se po njegovem mnenju popolnoma brez obrambe napram Veliki Britaniji in Japonski, in ker sta gospodarici na morju, lahko izkreata dobro izvežbano armado na ameriških tleh.

Patetično je dejal: "Fakta govore, da je neka vojskujoča država, ki na severju meji na našo deželo, pomnožila svojo armado tako močno, da je enaka armadam drugih vojskujočih sil v Evropi. Njena mornarica ima pod svojo oblastjo morja in njeno trgovsko brodogojstvo lahko ukreca en milijon moč. Naš sosed je zaveznik orientalskega naroda, ki lahko pošlje armado, broječo 2.250.000, kamor hoče na svetu, dokler je gospodar na morju."

General Wood je prišel že z bolj podrobnim načrtom na dan. Priporočal je, da se vsak fizično sposoben mladenič, ko doseže 19. leto, vežba šest mesecev kot vojak. Tri mesece naj se vežba na kakšnem učilišču, druge tri mesece pa v taboru, kjer podučujejo armadni častniki kot inštruktorji. Ka do postanejo stari 21 let se jim pozove na enomesečno vežbanje in obvezni so, da se jih pridrži do enoletnega vežbanja. Kadar odide v rezervno, tvori prvo obrambno armado. Wood meni, če se sprejme njegov načrt, bodo Združene države imele 4.000.000 izvežbanih vojakov in močno rezervo.

Fisher je kritiziral Chamberlainovo predlogo, ki naklada državi nepotrebno in težko breme. Tako prihaja počasi tudi v Združenih državah militarizem s svojimi zahtevami, ki bodo prejeli sprejete, ker tako zahteva kapitalizem. Ljudstvo je v pretežni meri še za kapitalistični način proizvodnje in rediti in negotoviti brezarmal militarizem, izrodek kapitalizma, ali se pa izreči za socializem.

New York, 19. decembra. — Profesor R. E. Gardner in F. A. Chamberlain odpotujeta v kratkem v Afriko na znaneštevno potovanje. Chamberlaina francoski Kongo. Potovanje bo trajalo 18 mesecev. V Afriki sledita razni ovalema. Alford M. Collins iz Philadelphia in profesor Charles Wellington Fairbank iz Bostona.

STAVKA V NEW YORKU.

CESTNOŽELEZNIŠKI USLUŽBENCI SO SE IZREKLI ZA NADALJEVANJE STAVKE.

Stavka traja že petnajst tednov.

New York, 19. decembra. — Strajkajoči cestnoželezniški uslužbenci so obdržali shod, na katerem so se s tajnim glasovanjem izrekli odločno za nadaljevanje stavke.

Glasovanje je izpadlo sledeče: Proge Interborough (divizija 731), stavkarjev je 400, vsi za nadaljevanje stavke.

Proge Broux (divizija 531), 149 proti 3 za nadaljevanje stavke.

Proge Third Ave. (divizija 720) 400 proti 6 za nadaljevanje stavke.

Proge Queens (divizija 723), proporcija 6 proti 1.

Proga Yonkers (divizija 490), 199 proti 6 za nadaljevanje stavke.

Proga Second Ave. (divizija 730), soglasno za nadaljevanje stavke.

Stavka zdaj traja 15 tednov. William B. Fitzgerald, glavni organizator izjavlja, da bo sedaj stavka trajala, dokler družbe ne priznajo zahtev strajkarjev ali je pa pripravljena predložiti sporna vprašanja razsodišču. Za zbirališče služi strajkarjem v bodoče Mozartova dvorana na E. 86 st.

Položja za stavkarje je ugoden. Od 11.048 je dobilo delo skoraj 60 odstotkov. Okoli 2.500 stavkarjev je dobilo delo pri cestnoželezniških družbah v drugih mestih. Med 2000 do 3000 stavkarjev je še brez dela in so odvisni od podpore, ki jo daje organizacija.

Druge stavke cestnoželezniških uslužbencev se vrše v Jacksonvillu, Fla., v Atlanti, Ga., v Tarentinu, Pa., v Springfieldu, Mo. in v Indianapolisu, Ind. Vseh uslužbencev stavka 7.000.

POLICAJ ŽRTEV KLAZEŽA.

Chicago, Ill., 19. decembra. — Talijanski klatež, ki je v talijanski koloniji poznan pod imenom "Louis the Masher" je ustrelil policaja E. J. Mulvihilla, ki je branil dekleta pred njegovim zalezovanjem.

Glede Florence Ward je delala za tvrdko Sawyer Bieuit o. Nekega dne se ji pridruži klatež Louis in ji reče: "Menim te binič, da jo ljubiš in da jo poročiš. Dekle je bela. Od tega dne je klatež dosledno zalezoval dekleta in ji grozil s samokresom in kisljinami. Sinoči je mati zopet čakala na dekleta. Mimo je prišel policaj Mulvihill in mati mu je potožila, da neki talijanski klatež dosledno zalezuje njeno hčer. Ko sta govorila, je prišla nasproti hči, a v istem trenutku je planil iz neke veže tudi klatež in kel dekletu nasproti Mulvihill se je takoj napolil proti njemu. Ko je klatež zagledal policaja, je zbežal v stransko ulico med Sholto ulico in Vernon Park tgom. Policaj mu je sledil in ko se je približal stranski ulici, je počil strel. Policaj, dasiravno težko ranjen, se je sklonil, da po bere svoj samokres, ki mu je padel iz rok. V tem trenutku je klatež oddal več strelcov, od katerih je eden smrtno zadel policaja. Na to je klatež pobegnil.

Washington, D. C., 19. dec. — Govornica, da mislijo vodje železniških družb in železniških bratov, da predlagati, da kongres predloži Adamsonov zakon, ki določa osemurni delavnik za železnice, je vzgledala kongresnika Adamsona.

Adamson pravi, če se to zgodi, da bo kongres obratnil z obema strankama. Adamson je pripravljen pomagati, da pride do sporazuma med železniškimi uslužbenci in železniškimi družbami, benci in železniškimi družbami, nasprotuje pa odločno, da se za vzgleda kongresnika Adamsona.

EKSPLOZIJA V PREMOGOKOPU.

270 PREMOGARJEV V JAMI OB ČASU RAZSTRELE, TODA VEČINA SE JE REŠILA.

25 jih je še ostalo pod zemljo.

Vincennes, Ind., 19. dec. — Danes ob eni uri popoldne se je pripetila eksplozija v premogokopu Bruceville, ki je oddaljen devet milj od tukaj. Ob času razstrelbe je bilo 270 delavcev v rovu in v eni uri se jih je rešilo samo deset.

Terre Haute, Ind., 19. dec. — Uradniki krajevne unije United Mine Workers of America v 11. okrožju izjavljajo, da so se rešili vsi premogarji iz rava Bruceville, razen 25, ki so še v jami. Mnogi rešeni premogarji so nevarno obžgani. Rešilno moštvo je na delu, da reši še ostale.

14MESEČNA STAVKA JE KONČANA.

Wilkes-Barre, Pa., 19. dec. — Tukajšnja stavka cestnoželezniških uslužbencev, ki je trajala 14 mesecev, je končana. Strajkarji so glasovali za mirovni predlog, ki ga je predložila in izdelala organizacija rudarjev.

V stavki je uspešno učinkoval bojkot. Družba je imela skoraj vse vozove v prometu, praktično pa ni prejela skoraj nobene vozovine, ker se skoraj nihče ni hotel voziti na vozeh, ki so jih vodili stavkokaži.

V smislu kompromisnega predloga gre polovica uslužbencev, ki so na delo in priznane jim ostanejo v službi pridobljene pravice. Šestdeset stavkarjev ostane v rezervi, druge pa družba nastavi, ko bodo zanje mesta odprta. Po stari plačilni lestevici delajo do 1. januarja. Z novim letom stopi nova plačilna lestevica in veljavo. Prvo leto dobe uslužbeni 24 na uro, drugo 26½, tretje leto pa 28c.

Uslužbeni so glasovali dvakrat o mirovnem predlogu. Privkret je bil predlog odklonjen, potem je družba izbrisala stavke, radi katerih so uslužbeni glasovali proti predlogu. Na to je bil predlog soglasno sprejet.

Meščani v Wilkes-Barre niso podpirali družbe. Hodili so rajše peš, kakor da jih prevažajo stavkokaži. Prišli so prevažati ljudi avtomobili. Župan in občinski svetovaleci so na to sklenili, da mora vsak avtomobil plačati \$2,500 za oblastveno dovoljenje, da užugajo strajkarje.

Do nemirov je prišlo, ko so najeti klateži napadli meščane, ki so se hoteli voziti z avtomobili. Župan je potem prosil za državne kazenske, ki so preprečili vožnjo z avtomobili. Kljub temu so vozovi ulične železnice ostali prazni, ljudstvo se ni hotelo voziti z njimi.

KRIŽ S STAVKOKAZI

Danbury, Conn., 19. decembra. Strajkači v podjetju Ball and Roller Bearing družbe stavkajo že dve tednov in so ravnotako soledarji kot ob začetku stavke. Stavka je nastala, ker družba ni hotela priznati organizacije. Ob tej priliki se je ravnotelj Heim razjel, da v tovarni ni dela za delavce, ki je član organizacije.

Stanokoparji, gospod se je preje trudil, da je dobil nekaj stavkokažov, a z njimi ima poseben križ. Nekateri nočejo delati, drugi ne znajo, tretji se pa mežla zdi prenzika. Mogoče gospod ravnotelj kmalu spozna, da je boljše, če ima v tovarni organizirane delavce kot stavkokaže.

VREME

V sredo in četrtek v Illinoisu nestanovitno, sneg in mežla s temperaturo 10 nad ničlo in z močnimi severnimi vetrovi. Očnelna temperatura zadnjih 24 ur: Najvišja 28, najnižja 8.

BESTIJALNI UMOR.

OSUMLJENCA ARETIRANA KOT MORILCA.

Stara zakonska dvojica umorjena in oropana na svoji farmi.

Mason, City, Ill., 19. dec. — Oblasti so aretirale Charles L. Thomasa in njegovega brata Edward Thomasa, poznanege pod imenom "Jack." Osumljena sta, da sta umorila sivolaso zakonsko dvojico J. P. Becker na njeni farmi blizu Mason Cityja.

Charles Thomas je star 30 let, oženjen in oče enega otroka. Živi na farmi William Becker, sinu umorjene zakonske dvojice. Hiša njegova se nahaja miljo proč od doma umorjene zakonske dvojice. Jack Thomas je star 13 let in ima lepe modre oči, da izgleda nedolžen kot angelj.

Na domu Charles Thomasa so našli puško 32 kalibra, ki ima magazin za štirinajst nabojev. Na Beckerjevo zakonsko dvojico je bilo oddanih štirinajst strelcov. Enajst praznih nabojev, pohojenih v zemljo, so našli pod oknom Beckerjevega doma.

Walter Mangolda, 25letnega vnuka umorjene zakonske dvojice, so imeli ves čas pod nadzorstvom skozi ves dan, ker so ga krvni psi sledili skozi osem milj. Proti večeru je bila splošna sodba, da on ni morilec.

Preiskava je dognala, da so morilec odnesli od \$10.000 do \$15.000. Krvave odtise prstov so našli na kljuki vrat, ki vodijo v spalnico in v kateri so našli umorjeno zakonsko dvojico. Kljuko pošljejo pinkertonski detektivski agenturi v Chicigo.

Splošno je bilo znano, da je umorjeni Becker imel vedno večjo vsoto denarja doma, a našli so le \$300 v gotovini. Ček za 600 dolarjev od L. M. Parra, ki ga je Becker že podpisal, so našli zapičen v kpranjo v steni.

Ko so izpustili krvne pse, so tekli po raznih sledih v Mason City. Pri hiši Walter Mangolda so se psi z lajanjem vrgli proti vratom. Njegova žena je prestrašena odprla. Psi so tekli v hišo, vohali po tleh in pri sprednjih vratih so tekli zopet ven. Pol bloka kasneje so se vstavili pri tustu Mangolda. Vrata je odprl Walter Mangold. Psi so začeli krožiti krog njega in lajati in ni jih bilo mogoče spraviti naprej.

Kmalu se je nabrala pred hišo množica ljudi, ki je neverjetno poslušala njegovo povest. "Pojdimo po vrvice," je nekdo zaklical v množico.

"Obsesivno ga," je dejal drugi. "Počakajmo, da se prepričamo o njegovi krivdi," je dostavil nekdo, ki je bolj trezno mislil.

Skozi četrte ure se je Mangold nahajal v zelo nevarnem položaju. Ali povedal je naravnost, kaj je imel povedati. Njegovo izjavo ved so potrdili njegov sosed, izjavo žena in družina njene tasiče.

Popoldne so zopet nagnali krvne pse na sled in psi so sledili do vrat Charles Thomasovega bivaleka. Sheriff Close je takoj aretirala oba brata in ju odpeljal v Havana.

RAZZALJENI FARMARJI!

Richmond, Ind., 19. decembra. Prvi poizkus, da se s podukom o meji razkrijen je jetike, je vzel za losten konec.

Farmarji niso zadovoljni z gde Mary Kennedy, ki je neusmiljeno bučala nesoznačne stanovanjske razmere na farmah in je pripravila, da je treba radikalne spremembe, da se omeji jetiko. Farmarji, mesto da bi se ji zahvalili za poduk, so na kraji čutili užaljene in vplivati so na okrajni školski odbor okraja Wayne, da prepove Kennedyjevi če nadalje predavati o snagi in čistosti, edinemu uspešnemu sredstvu proti jetiki.

Školski odbor se je uklonil zahtevi farmarjev, mesto da bi jih poženo ostel.

LLOYD GEORGE PRVI, DA BREZ ZADOŠČENJA NE MORE BITI MIRU.

"Vojna do zadnjega moža in do zadnjega šilinga!" izjavljajo na Angleškem. Zavezniki bodo danes odgovorili na noto centralnih zaveznikov. — Nemške armade se bližajo Besarabiji. — Rumunska armada je izginila iz bojnega pozorišča.

Francozi ujeli 11.387 Nemcev.

ZADNJE VESTI.

Paris, 19. dec. — Ministrski predsednik Briand je danes izjavil v senatni zbornici, da bodo zavezniki jutri (v sredo) skupno odgovorili Nemčiji, da "se je nemogoče ozirati na njeno mirovno ponudbo."

London, 19. dec. — Lloyd George je danes izjavil v svojem toliko pričakovanem govoru v parlamentu, da je mir brez odškodnine in zadoščenja nemogoč in valed tega Anglija odklanja mirovno ponudbo centralnih zaveznikov.

Lloyd George je dejal med drugim: "Ali je mogoče poplačati vse slabosti, ki so bile izvršene na suhem in na morju, s par frasami o humaniteti? Kdorkoli namenoma podaljšuje vojno, ima na duši sločin, ki ga ne operajo oceani solz, toda kdor bi opustil boj, ne da bi dosegel namen tega boja, je kriv še večjega sločina."

Lloyd George se je na drobno bavil z govorom nemškega kancelarja Bethmann - Hollwega in rekel: "Zavezniki morajo voditi preden se podajo v mirovna pogajanja z Nemčijo, da za nje velja en sam pogoj, ki more služiti za podlago miru. Nemški kancelar je pa v svojih besedah zavrnil ravno tisti pogoj."

Dalje je rekel premier, da brez odškodnine in zadoščenja je mir z Nemčijo nemogoč. Spustiti se v pogajanja za mir na podlagi neznanih pogojev se bi reklo vtakni ti glavo v zanko na vrvi, katero drži Nemčija. Zavezniki želijo miru, ali nota centralnih zaveznikov da je malo upanja za častni in trajni mir.

"Naš odgovor" — je nadaljeval Lloyd George — "bo v polnem soglasju z našimi zavezni ki. Vsi naši zavezniki so ločeni in neodvisni med seboj prišli do enake zaključka. Veseli me, da je prvi odgovor prišel iz Francije in Rusije."

Končno je rekel Lloyd George, da zavezniki bodo vstrajali pri svoji zahtevi, da mir more prineseti le popolna garancija, da ne bo pruski militarizem nikdar več vz nemirjal Evrope. Formalni odgovor zaveznikov bo objavljen v par dneh.

V ostalem je izjavil novi premier, da "nesrečna godlja z Rumunijo je le podaljšala vojno, ni pa izpremenila rezultata."

Markiz Crewe, voditelj zbornice lordov, je danes rekel, da je Anglija "pripravljena nadaljevati vojno do zadnjega moža in do zadnjega šilinga."

Berlin, 19. dec. (Brazščeno) — Generalni štab danes poroča, da so Mackensenove čete ujele na daljnih 1000 Rusov v neprestanem prodiranju na Rumunskem Rusi v Dobruđi so se že umaknili do močvirnatih nižin ob Donavi.

George, voditelj nove angleške vlade, obelodani danes v zbornici svoj vladni program in — kar je še bolj važno — obelodani odgovor Anglije na mirovno noto, katero je poslala Nemčija. Kakšen je ta odgovor, se ni znalo do zadnje minute, kajti vlada je znala skrbno prikriti svoje načrte in tudi najintimnejši krogi v zvezi z vlado, niso bili poučeni, kaj pripravljaja Lloyd George.

Se preden je bil parlament odprt, so velike množice ljudstva natlačile hodnike v zbornicnem poslopju. Vstopnice za galerije v zbornici je bilo dobiti le s premijo. Velikanske množice ljudstva so stale zunaj pred palačo parlamenta, ker ni bilo več prostora niti na hodnikih. Vsi vladni uradniki so bili navzoči in prisotni so bili v polnem številu tudi diplomatje iz zaveznikih in nevtralnih držav.

RUSKI CARSKI SVET PROTI MIRU.

London, 19. dec. — Brzojarka iz Petrograda se glasi, da se je ruski carski svet danes soglasno izrekel proti mirovnemu predlogu Nemčije.

WILSON JE PRESENETIL BERLIN.

Amsterdam, 19. dec. — Vest iz Londona, da je poslanik Združenih držav izročil nemško mirovno noto angleški vladi brez vsakega komentarja ameriške vlade, so spravile Berlin v veliko nezgodno voljnost. Nemški politični krogi so pričakovali, da bo Wilson poslal z noto kakšno sugestijo zaveznikom, izrazeno s tem željo, da neutralne države hrepenijo po miru.

V Berlinu kakor po vsem svetu napeto pričakujejo, kaj bo povedal Lloyd George danes v angleškem parlamentu. V Nemčiji še niso s tako radovednostjo čakali na besede enega samnega državnika v sosednji državi, kakor čakajo zdaj besedi angleškega premierja. Berlinsko časopisje svari občinstvo, da ne sme biti preveč optimistično, kajti pričakovati je, da bo prepud med nemško mirovno ponudbo in odgovorom Lloyd Georgea zelo širok; upati pa je, da bo Lloyd George v svojem odgovoru pustil toliko odprte poti, da se bodo lahko izmenjavala nadaljna mnanja.

NEMŠKE ARMADE SE 20 MILJ OD BESARABIJE.

Berlin, 19. dec. — Armade centralnih zaveznikov na Rumunskem so se približale točki, ki je še petindvajset milj oddaljena od ruske dežele Besarabije. V severno-zahodni Rumuniji pritiskajo avstro-hojne čete na Ruso, ki še držijo bojno četo v okolici Rimnik. V Dobruđi in ob Dunavi prodirajo nemške, bolgarske in turške čete proti ruskim črtam naokrog Braile in Babadaga. Rumunske čete so izginile iz bojnega (Dalje na 5. st., 1 kol.)

Vožim praznike vesele, puro in pogače — bele; da bi se jih veselili, iskro vimo s kupe pili.

Dan božični, praznik lepi, naj še mnogo let vas krepi in obaspja z blagodarji vas, slovenski oratarji.

Tudi leto, ki prihaja, naj s srečo vas obdaja, da se ne bi prehladili pač pa vsi zdravi bili.

Mama, da bi dobro vžgali, da sladkor se v črno spali; "sanktus" ni škodljiv na sebi če primerno se vpotrebi.

Vožim praznike in leto srečno, v čim že započeto. Poleg pure in pogače Zmerno uživajte pijače.

W. B.

STAROGORSKI:

Junaki Svobode:

POVESTI IN ČRTICE IZ BALKANA

Za križ častni in svobodo zlato.

(Nadaljevanje)

In tedaj je zaorilo od vseh strani, da je odmevalo od skal: "Slaviša!" In ti vzkliki so se mešali s hropenjem in stokom, vmes pa so pokale puške.

Turkom se je stisnilo srce. Slaviša jih je zajel! Alah bodi sedaj milostiv!

Krvavih oči se ozira Holuban po rešitvi. Vstaši se bližajo vedno bolj toliko, da jih ne objamejo.

Holuban zagleda Žarko. Obupen srd ga popade in vrže se nanj z besnim krikom. Zdajci je jeklo zamajalo svinec in slišal se je žvenket handžarjev in jataganov.

"Izdajca! Dan plačila je napočil," vzklikne Žarko.

Holubanu stopijo pene na usta in oči se naprejo: "Živega me nedobiš!" "Živega! Poturica ne sme umreti, kakor umirajo junaki!"

Hropenje je postajalo zamolklejšje. Žvenket jekla redkejši; klanje se je bližalo koncu. Nikdo ni utekel. Nekateri so pometali orožje proč in tiščali z brezumnim strahu glave v pečine, drugi pa so slepo bežali pod nož. Kdor je ušel Žarku, je naletel na Slavišo ali pa na orjaškega Ilijo. Težke roke vstašev so strle vse — hoteče se osvetiti za kri, ki so jo bili prelili divjaki po nedolžnem. Izginil je iz sre ves čut ob pogledu na krvoloke.

Boj je potihnil. Le Holuban in Žarko sta še križala handžarja. Holubana je navdajal besen strah. Žarka pa ljut gnev in neizmerna bolest po Kosenki.

Kdo bo zmagal?

Jeklo je krhalo od jeklu. Holuban je bil spreten borilec, a tudi Žarko je hotel nasprotnika živga. Holuban pa se je trudil, da prebode Žarku srce.

To je bil neobičajen dvoboj. Zdela se je, da Holuban nadkriljuje Žarka, zakaj, pokril ga je z mahljaji. Žarko se je samo branil in pustil, da se mu nasprotnik razvname do skrajnosti.

Zdaj! ... Žarko je jel napadati. Krog mahljajev se je podvojil, handžarja sta švigala kakor kači krog glav, bila drug ob drugega, da so srčale iskre.

Na lice borilcev je stopila lahna rudečica, usta Holubanova so bila spučena, obdana s penami.

Holuban se je sklonil, skočil v stran in Žarko je omahnil. Silen zamah Holubanovega handžarja vsem je zastalo srce. Žarko se je v hipu okrenil in nasprotnikovo orožje je zletelo v velikem polukrogu v zrak.

Krik začudenja se je izvil vstašem iz prs. "Ne boš me živga," je zahropel Holuban in potegnil nož, a že je bil Žarko pri njem in mu ga izvil.

"Pogmeš, kakor poginjajo izdajce in ne lakor junak."

Pristopil je Slaviša in dejal: "Zvežite ga!"

Šestero rok je seglo po jetniku in ga zvezalo.

Žarko se je sklonil nad njim. "Kje je Kosenka?"

Holuban se je zamislivo zakrohotal. Slaviša se je ozrl.

"Ali noče povedati?"

Holuban je molčal.

Oči vstaškega vojvode so se zaiskrile. Bil je v resnici grozen človek in Holubanova telo se je streslo groze. Bil je Slaviša svoje dni dober in mehkega srca, a grozna bol mu je zastropila dušo.

Slaviša je poskal Turka, ki je še živel. Iz prsi mu je tekla kri.

"Povej, kje je dekle, ki ste jo ugrabili?"

Turak ga proseče pogleda in zašepeta: "Vode!"

Slaviša je vzela črtarico in mu vtil v usta vodo.

"Kje je dekle?"

"Uta je ... Nekaj starec ... njol!"

"Kam?"

"Ne ... vem! — Naj ... brže ... pre ... oble ... čen ... vstaš."

Nato se je jel tresti. Slaviša mu je še dal vina, a ranjencu je bruhnila kri iz ust in oči so mu osteklenele.

Izdihnil je. Slaviša je šel k Holubanu.

"Vjerska je utekel ž njo! ... Zgodilo se je kakor sem slutil."

Nato se obrne k drugim in de z mirnim glasom:

"Pripravite kolee in na to skalo — visoka je dovolj — ga postavite! Nanj natakните izdajco domovine!"

Zaslutil je, da ga povišamo. Naj gleda še iz višine po domovini, katero je sovražil, naj se nagleda solz teptanega naroda, krvi svojega zlodejstva!"

Telo Holubanova je vzdrtelo. Slaviša se je obrnil in šel.

Kolee je povzročal grozne muke. Počasi se je zarijal v živo meso in nesrečnež je trpel silne bolečine.

Žarko se je približal prijatelju in dejal s tihim glasom, v katerem je zvenelo usmiljenje.

"Prevelika kazen je to!"

"Prevelika! — Ljubiš Kosenko?"

"Ljubim, Bog ve, da jo ljubim!"

"Kdo jo je ugrabil?"

"Holuban."

"Kdo ni hotel povedati, kje je sedaj?"

Žarko se je zmedel: "Holuban."

"Ali veš, kaj se je zgodilo ž njo, kaj bi se lahko zgodilo z njo?"

Žarko si je zakril lice in vskliknil: "Nehaj, prijatelj, nehaj!"

Slaviša pa je nadaljeval mehkeje: "Ljubiš li to zemljo, Žarko?"

"Ljubim, kakor svojo Kosenko."

"Glej, in to kar ljubiš ti, teptal in onečlašal je ta človek, za katerega si hotel prositi. Žarko, kdo povrne in izbrise vse solze domovine, kdo oživi mrtve, kdo vzbudi Pavloviča!"

Slaviša je umolknil in zrl Žarku v obraz, ki je postajal leden.

Slaviša pa je nadaljeval za trenotek: "Kdo se zavzame za deco, ko jo natikajo po plotovih, za žene in device, ko je onečlašajo? Žarko! — V večno svarilo razbojnikom, v zgled izdajcem vere in domovine tožim Holubana in ga obsodim."

In takrat so postavili vstaši gori na skali kolee. Kmalu se je na njem zvijal izdajalec svojega rodu. Vstaši so odšli nazaj v "orlova krila," zakaj Žarko je močno zahrepenel po Kosenki in v Jveruži, ki sta brez dvoma že bila dospela na varni kraj.

Holubanova glavo pa so obletavali vrani, da mu izkljujejo oči in zdela se je, da se mu zoprti glasovi vranov rogajo in vpijejo: "Smrt izdajcem!"

V groznih mukah je izdihnil Holuban čez nekaj ur. Rodna zemlja ni hotela sprejeti v svoje osrčje telesa izdajalec domovine. Požrle so ga ptice ujede ...

V.

Nekaj dni pred ugrabljenjem Kosenke je bil obiskal Holuban starega Pavloviča v Rešetetihih.

Holuban je bil doma iz Rečice, sin pastirja, ki je pasel begovo živino. Živahnega dečka je vzel beg pozneje za svojega služabnika in ga vedno odlikoval pred drugimi. Dečkova razbrzdanost je močno prijala Osvinbegu. Holuban se je tako navzel prevzetnosti in jel mrziti svoje ljudi. Beg sam ga je vnel za islam*) ter mu objubljal časti in slave, da je mladeniča še bolj premočil. Kosenka je prihajala večkrat z dedom na trg tetovskega mesta. Holuban, ki je tratil čas in pasel oči po sejmihi, je prekmalu zagledal Kosenko, zorno, kakor mlado jutro, vitko kakor minareti**) turških džamij***).

V selu Rešetetihih je imel Holuban oddaljene sorodnike. Dasi se prej ni bil nikoli zmenil za nje, jih je začel sedaj obiskovati, čeravno je bilo iz mesta do sela kakih šest ur hotla. Domišljal si je, da mora vneti za se lepo, črnooko deklico, ki se mu je zdelala kakor angelj. No, prijazna je bila z njim, ljubljeneem Osvinbegovem, a nič več.

Razmere so se vedno bolj slabšale in turški sultan je pošiljal na meje svoje vojake. Govorilo se je, da se pripravljata srbski kralj in bolgarski car, da storita konec nečloveškemu ravnanju Turkov s Slovani in kristjani sploh. Od druge strani pa je grozila tudi Črna gora, to gnezdo sokolov, ki je bilo že od nekdanj strah Turkov. Vse je pričakovalo, da izbruhne vojna z vso silo. V Albaniji, Stari Srbiji in Makedoniji so v raznih mutesarifatih krožile vstaške čete in pobijale Turke. Zemlja je puhtela od prelite krvi, volkovi in ptice so se redile od človeških trupel.

Pa tudi iz različnih prikazni so prerokovali vojno in splošno vstajo. Pravilo so, da so videli v rekah, posebno v Vardaru, neznane živali, ki se pokazujejo navadno pred izrednimi dogodki. Voda je baje pri izlivu v morje strašno šumela. Nekateri so videli, da je bil konec mlaja krvav, drugi del pa svetel. Na solneu so opazili nekatere pege. Črna iz oblakov so napovedovali krvave dneve. Vučeli so, kako sta se približala dva oblaka, obsevana od solneca. Na mah sta se spremenila v živalski podobi in se jela klati. Najbolj pa je utrlila ljudi v veri do vojne repatica (komet), ki se je prikazala dva dni zaporedoma in svetila grozeče s svojim dolgim repom. Nek večer pa so videli, da je bil mesečni prvi krajec pred zahodom. Isto rdeče krvav, med tem, ko je v vsej svoji krasoti navidezno en meter in pol nad njim plaval blesteča se Venera kot večernica na krasnem večernem obzorju.

Na vseh straneh so se pripravljali in oboroževali. Ves Balkan je bil kakor ognjenik.

(Dalje prihodnjš).

Za kruhom.

Povest.

Poljski spisal: H. Sienkiewicz.

Poslovenil: P. Miklavc.

(Nadaljevanje.)

Pri teh besedah je pogledal s svojimi sokolovimi očmi na Maričo, a ona, sklonivša se pri vzožju starega, zašepetala je: "Ne silite me, oče! Komur sem o'ljubila, tega bodem, ali nobenega."

"Komur si o'ljubila, njegova ne bodeš, ker jaz ga ubijem. Moja moraš biti, ali pa nikogar," odgovoril je Orlik. "Vsi poginejo tukaj in pogineš tudi ti, ako te jaz ne rešim."

Črni Orlik se ni motil. Naselbina je ginila. Minil je zopet teden, minil drugi. Hrana je jela pohajati. Počeli so že klati živino, ki je bila namenjena za vožnjo. Mrzlica je zahtevala vedno in vedno novih žrtev. Ljudje v tej puščavi so enkrat vse preklinjali, drugi-krat zopet z groznim glasom klicali na pomoč. Neke nedelje so poklekli vsi, stari in mladi, žene in otroci na travniku in peli na glas litanije. Sto glasov je ponavljalo: "Sveti Bog, vedno sveti, vedno močni in nesmrtni, usmili se nas!" Gozd je prenehal hruščati, prestal šumeti in poslušal. Stoprav, ko je pesem utihnila, zašumel je vnovič, kakor bi trdil: "Jaz sem tvoj kralj, jaz sem tvoj gospod, jas sem tu najmočnejši!"

A Črni Orlik, ki je bil z gozdom znan, uprl je vanj svoje črne oči, pogledal nanj nekako čudno in potem glasno rekel: "Ah, da! Sedaj zbežimo od tod!"

Ljudje so pogledovali začudeni na Orlika in nekaka zla slutnja je prevzela njih srce. Ti, ki so ga poznali še iz Teksasa, imeli so v njega veliko zaupanje, ker je bil dober lovec in že tedaj v Teksasu zelo slovel. Bil je to fant v resnici nekako podivjan v stepah, toda močan, kakor dob. Z medvedi se je v dvoboj spuščal. Pri svetem Antonu, kjer je preje bival, vedeli so o njem vrlo dobro, da je vzel črni karabinko na rame, odšel v puščave, iz katere se ni po več mesecev prijavil, in vendar potem se vrnil zdrav in nepokodovan. Imerovali so ga "Črni Orlik", ker je bil ves od solneca opaljen. Pripovedovalo se je tudi o njem, da je na mehikanski meji moril, ali to ni bila resnica. Pri našal je le kože, in včasih tudi indijanske skalpe, pa to le dotlej, dokler se mu duhovnik ni s prokletstvom zagrozil. Tu v Borovini se sedaj za nič ni brigal, za nič več maral. Gozd mu je dajal jedi in pijače, gozd ga je tudi oblašil. A ko so začeli ljudje od todi begati, in skoro glavo izgubljati, stopil je on na čelo in vodil, kakor stara gos, za seboj vse znanee iz Teksasa. Ko se je torej po litanijah v gozd zagledal, pomislili so ljudje: na, on si vendar kaj izmisli!

V tem je zapadalo solnce. Visoko med črnimi vejami hikorov svetila je še nekaj časa zlata zarja, zarudela in ugasnila. Veter je jel pihati k jugu in ko se je zmrčilo, zadel je Orlik na rame karabinko in odšel v les.

Noč se je že razprostirala nad zemljo, ko so v črni lesni daljavi ugledali ljudje luč, kakor veliko zlato zvezdo, kakor vzhajajočo zoro, ali solnce, ki je rastle z nenavadno hitrostjo, razliva je okoli sebe krvavo, rdečkasto zarjo. "Les gori! Les gori!" vpili so v taboru.

Truma ptic je vreseč letala od vseh strani lesa in kričala v krogu, kolebajoč se v zraku. Živina v ograji je žalostno mukala, psi so tulili, ljudje begali semintja, ne vedoč, ali se morda plamen ne razširi tudi do naselbine. Toda močen veter gnal je plamen le proč od naselbine. Med tem se je v daljavi zablščala druga rdeča zvezda, potem tretja. Obe sta brzo strnili s prvo in požar je razsajal na čedalje večih prostorih. Plameni so se razlivali kakor voda, raztezali se po suhih vrveh divjega srobeta in stresali listje. Veter je nato odrgaval to goreče listje, odnašal ga v zrak in nosil kakor ognjene ptice vedno dalje in dalje.

Hikori so pokali v plamenu s treskom, kakor bi iz topov streljali. Rdeče ognjene kače so se vile po smolnatem lesovju goščave. Sikanje in šum plamenov, lomljenje vej, truč vedno bolj razprostirajočega se ognja spremljan s pričem osupljenih ptic — vse to je polnilo ozračje. Skoraj neba dotikajoča se drevesa so se tresla, kakor ognjeni stebri in stožeri. Prežgane vrvi srobeta odtrgavale so se od dreves in odskakovale od debel, grozno zamahovale po zraku, kakor satanske roke, iskre so padale in širile ogenj od drevesa do drevesa. Nebo je zarudelo, kakor bi gori razsajal drugi požar. Vse se je razsvetlilo kakor podnevi. Tako so se zivali vsi plameni v eno veliko morje in raztegali se čez les, kakor dih smrtni in gnjev božji.

Dim, vročina in smrda ožganih dreves napolnjeval je ozračje. Ljudje v taboru, dasi jim ni grozila nevarnost, spustili so se v krik in kričanje, kar se je naenkrat od te strani, kjer je požar razsajal, prikazal Črni Orlik. Njegov obraz je bil od dima očrnel. Ko so ga bili obstopili, podprli se je ob svoj karabin in rekel: "Nič več ne boste sekali. Zapalil sem les. Zjutraj boste imeli na onile strani toliko polja, kolikor ga boste hoteli."

Potem se je približal Mariči in zašepetal: "Moja moraš biti, ker jaz sem ta, ki sem les zapalil. Kdo je tu močnejši od mene?"

Deklica je vztrepetala, kajti mesec mu je svetil naravnost v oči — strašen je bil videti.... Danes prvokrat po svojem prihodu v Ameriko je hvalila Boga v duhu, da je bil Jakob daleč v Lipnici.

Požar, čedalje huje besneč, razširjal se je dalje in dalje; počelo se je daniti, a dan je imel biti mračen in deževen. Pri svitu jima je odšlo nekoliko pogledat na pogorišče, toda ni bilo mogoče priti blizu, ker je bila prevelika vročina. Drugi dan ležal je dim in čad nizko v ozračju, tako da človek znal. Ponoči pa je jelo deževati človeka na par korakov ni prepričal, kmalu nato liti, kakor iz škafa. Mogoče, da je požar sam, pregrešni ozračje, bil vzrok padanja oblakov, a poleg tega je bila baš pomladanska doba, ko ob bregovih rek Mississippi, Arkansas in Rdeče reke navadno močno dežuje. K temu pomorejo mnogo tudi sopare voda, katere v Arkansasu pokrivajo nalik blatu mala jezera in potoke, kateri naraščajo spomladi, ko sneg na visokih gorah kopni. Vsa trata se je razmočila in premenila polagoma v velikansko kalužo. Ljudje so cele dneve od dežja premočeni, počeli bolehati. Nekateri so zapustili naselbino, hrepeneč priti v Clarksville, toda vrnilo so se nazaj s poročilom, da je reka narastle in da ni mogoče čez njo priti. Položaj naselnikov postajal je čedalje strašnejši, kajti od njih prihoda tu sem minil je že mesec, živeč je pohajal, novega iz Clarksville ni bilo mogoče dobiti. Edino Mariči in Lovretu je manje pretel glad, ker bedela je nad njima močna roka Črnega Orlika. Dan na dan jima je donašal divjačino, katero je bodisi nastreljal, bodisi v zanjke nalovil; nad stenami bajte, kjer je Lovro ležal, razpel je Orlik svojo plahto, da bi tako očeval starega in Maričo dežja. In ona sta to njegovo pomoč, katero jima je skoro vsiljeval, moral sprejemati, kajti v zameno ni zahteval drugega, nego Maričino roko.

"Kaj sem mari res le jaz edina na svetu?" — tarnala je deklica, — "idi, ter si najdi drugo, kakor tudi jaz drugega ljubim."

Toda Orlik je odgovoril: "Ako bi tudi šel na kraj sveta, druge takšne ne najdem. Ti si zame edina na svetu in moraš tudi moja biti. Kaj počneš, ako ti umre oče? Prideš k meni, sama prideš, in jaz te pograbim, kakor orel jagneje, zanesem te v les, toda ne požrem te, kakor on! Ti si moja, moja edina! Kdo bi se drznil protiviti meni? Koga se jaz bojim? Naj pride sem tvoj Jakob, naj pride: jaz bi to rad videl!"

O Lovretu je izrekel Orlik resnico. Ta ubogi starec bolehal je čedalje huje, časih se ga je polastila vročina in govoril je o svojih grehih, o Lipnici in o tem, da mu Bog že več ne dopusti še enkrat tje kaj pogledati. Mariča točila je solze, — nad njim in nad seboj. To, kar jej je rekel Orlik, — da se vrne ž njo, ako mu poda roko — še treba tudi v Lipnico, je bilo za njo večja bridkost, nego talažba. Vrniti se v Lipnico, kjer je bival Jakob, toda vrniti se — nje-mo odtujena! Ne, ne! Rajši hoče tu umreti, tukaj — pod prvim drevesom. Mislila je, da se tako tudi zgodi.

(Dalje prihodnjš).

"Licentiatu."

Sličica. — Spisal Jože Ambrožič.

Bilo je v začetku sedemnajstega stoletja. Po veliki planjavi od Gorenjega Sinika proti spodnji Lendovi je jeznil na navadnem kmečkem konju mož v dobi kakih trideset let. Pred seboj na konju je imel zavitek menda z obleko in izza širokega pasa, ki mu je držal široke bele hlače dopetače, je gledal širok nož. Njegov obraz je bil zagorel od solneca in črni brki so mu viseli pobešeno ob bradi. Mrak je že nastopal in iz movirja pred spodnjo Lendovo s preletavale z ropotanjem perut divje race iz jedne mlakuže drugo.

Na enemu izmed velikih, tenkih jagnet, ki so stale ob poti, zaškripala je veja v lahnem večernem vetru. Jezdec se je odkril in začel moliti polglasno in njegov glas se je mešal z glasom konjskih kopit, ki so žvenketala med ježo. Molil je za duše onih, ki so našli smrt v tem močvirju, kajti škripanje veje ga je opozorilo na to. Konj je prišel na trda tla in jezdec ga je pognal v dir. Tema se je storila popolnoma ko je prišel do prvih koč v vasi. Vrata neke kočje so bila na stečaj odprta in pred njo je sedel trop ljudi.

Skočil je raz konja in duh pormličih mu je udaril v nos. Pozdravil je navzoče in nekdo izmed ljudi ga je ogovoril: "Dolgo vas ni bilo."

"Imel sem dovolj opravka drugod," je odgovoril prišlec. "Poglejte, konj stoji komaj na nogah. Kedaj pokopljemo?"

"Prej ko mogoče, saj smrdi že. Čakamo na vas že teden dni. Ako hočete, bodemo v jutro ob prvem svitu."

"Dobro," je odvrnil prišlec razsedel konja in ga pognal na pašo. Nato se je vsedel k tropu pred hišo, ki je pa nehal s pogovorom ob njegovem prihodu. Iz kočje je stopilo dekle, tiščoče predpasnik na usta, in se vsedlo na travo poleg drugih deklet.

"Imate še kaj drugega opravila za mene v vasi?" je vprašal prišlec, samo da bi oživil pogovor.

"Se, še!" se je oglašil brž nekdo. "Mene bodete poročili in nekaj otrok je treba krstiti, saj pri nas je dovolj posla, če bi bil vedno v vasi jeden duhoven, ali pa vsaj 'laicentus'."

(V sedemnajstem stoletju so imeli prekmurški Slovenci dovoljno od papeža, da so imeli duhovnega pooblaščenca, če ni bilo mogoče dobiti duhovna. Neženjen moški je lahko postal tak pooblaščenec ali "Licentiatu." Imel je pravico krstiti, poročati, pokopavati mrliča, in brati sveto pismo ob nedeljah, ako ga je znal.)

Govorili so še dolgo v noč o pokojniku, letini, verah in o vsem mogočem, in ako je le prehudo pritisnil smrad iz kočje, premaknili so se par korakov dalje po travi.

Ob prvem svitu v jutru so nespili krsto z mrličem na pokopališče. Prvi za nosači je šel pooblaščenec v talarju in korotlju in njegov volti glas, pojoč mrtvaški obred je plaval po močvirnatih planjavah. Ko je solnce izšlo, so bili na pokopališču in jama, izkopana za mrliča, je bila skoraj polna vode. Plusknilo je, ko so izpustili krsto, in sorodniki so zajokali na glas. Licentiatu je spravil knjigo, se ozrl po navzočih in se nasmejalo nekemu dekletu.

Vrnivši se v vas, je krstil par otrok in poročil eden par, nato pa zopet sedel med kmeti v svoji navadni obleki. Svatba je bila in on, sedeč za mizo, je držal z jedno roko kozarec, z drugo pa dekleta krog bokov. Spomnil se je, da ima v par ur oddaljeni vasi še jednega mrliča za pokopati, ali kdo bo sedaj mislil na take reči. "Bode že požakal," si je mislil in zašepetal dekletu nekaj na uho.

Dekle je zarudelo in se hotelo oprostiti njegove roke.

"Ne boj se me!" je dejal on prijazno, "saj vendar nisem povseden duhoven, ampak samo 'licentiatu' in se lahko ženim, kadar hočem ..."

Iowa Falls, Iowa, 19. dec. — Joseph Taylor je dobil hude opekline, ko je v njegov voz, naložen s naravnim oljem, udaril vlak Illinois Central železnice. Nabiralnik je eksplodiral in gorila tekočina se je razlila prek vlaka. Strojevodja in kurjač sta dobila lahke opečenice.

DOPISI.

Chisholm, Minn. — Minula stavka v tukajšnem okrožju se ni pozabljen in posledice se še vedno vidijo tu ali tam. Ene boli malo bolj druge malo manj. Glavno je, da je stavka končana; sicer bi se bila lahko veliko boljše končala, ker se pa ni, moramo biti za enkrat s tem zadovoljni. Jeziti se in žalovati ni vredno, ker napaka ali pomota se lahko povsod napravi. Imamo pa dobro šolo za v prihodnje, kar je tudi nekaj vredno. Ne spamentno pa je samega sebe toliko zaničevati, kot delajo nekteri rudarji zdaj. Imeli ste dovolj vzroka stavkati, če pa stavka ni bila prav začeta ali peljana je pa druga stvar, ki ne opraviči prve. Reči moram tudi, da velike korporacije niso nikdar mislile, da bo ta štrajk imel take posledice zanje. Prvi si niso mislile, da bo ta štrajk povzročil preiskave, ki so spravile mnogo korupcije na beli dan. Drugi jim ni v glavo padlo, da bi bile primorane nekaj ukretniti za izboljšanje položaja. Koliko so ta izboljšanja ne bom omenjal, trdim le, da ako bodo delavci složni bodo deležni teh izboljšanj, če bodo pa vnaprej drug drugega jama kopali, bodo pa vsi tepeni, kot dozdaj.

Da jeklarskemu trustu preiskava razmer v železnem okrožju ni bila po volji, videlo se je lahko iz pisanja kapitalističnih listov, ki so psovali preiskovalce, kar se je dalo. Poslužili so se vseh sredstev, samo da bi škodovali onim, ki so šli preiskovalcem na roke. Najbolj se jim je zameril Mr. West, ki je prvi preiskal razmere in poročal o njih zveznemu delavskemu departmentu, kjer so potem odobrili poseben odbor za preiskavo. Kot sem že omenil so kompanije sedaj zelo hude na tiste, ki so priskovalcem dajali kaka pojasnila. V Virginiji jim je v železnicah župan Boylan, v Hibbingu župan Webber in deloma tudi jaz. Tu na Chisholmu župana Webberja ni bilo doma ob času, ko je bil tu preiskovalec West. Pri skupni razpravi v mestni dvorani sem Mr. Westu jaz pojasnil tukajšnje razmere in on si je stvar precej natančno zapisal. Drugi so si pa stvar dobro zapomnili, ker se niso nadejali, da bi se po meni moglo kaj takega zvedeti.

To so posledice ktere prizadenejo tudi take, ki po zadnjem štrajku niso bili direktno prizadeti. Kompanija oziroma njihovi načelniki vohuni delujejo na vse načine, da bi nas vse, ki smo preiskovalcem na roke šli in upali stvar povedati po pravici — spravili iz javnih uradov. Tu v Chisholmu nahaja se pri angleških novinah oseba, ktera je bila član več delavskih organizacij. Dotični gentleman pa je igral pri vseh teh organizacijah zelo čudno vlogo. Sedaj skuša oblatiti vse in vsakega, ki ne trobi v njegov in kapitalističen rog. Mislim pa, da mu bo kmalu zmanjkalo gradiva.

Kompanijski agenti so pridno na delu med delavci, da bi jih pripravili do tega naj vstrajajo v sužnosti še nadalje. In sifjanjo so plačani ti agentje, ker kapitalisti dobro vedo, ako se jim posreči obdržati delavce v temi in nezavednosti, bodo imeli lahko delo jih še naprej izjemati in izkoriščati. Delavci nimajo svojih agitatorjev, če jih imajo, so navadno plačani, da jih skrbi, kako se bodo preživeli. Ni čudno, če imajo mnogoštevilni, dobro plačani kompanijski agitatorji precej uspeha v tem, da tikičijo delavstvo v gospodarski sužnosti.

Anton Mahne.

Cleveland, O. — V sredo, dne 11. decembra in v četrtek, dne 14. decembra, so prišli skupaj zastopniki raznih slovenskih organizacij v Clevelandu, ktere so se zavzele, da postavijo v sredini naše naselbine svoj lastni društveni dom. Prvi so skupaj, da pregledajo delo, katero je že izvršeno in da napravijo načrte za delo, katero je še pred nami.

Nazvočih je bilo okrog 80 zastopnikov, kateri so zastopali 40 slovenskih podpornih, prosvetnih in političnih organizacij. Med temi so bila zastopana tudi vsa lojalna društva, katera spadajo k naši S. N. P. J.

Prvi računov tajnika je bilo razvidno, da se nahaja v blagajni približno \$8000.00 gotovine. "Osem tisoč," bo rekel kdo, "zakaj pa ne začnete?" Da, v kaki mali naselbini bi se s to svoto že posta-

vil prijazen društveni dom. Ali dom za 40 društev se ne postavi s tako svoto. Naš namen je postaviti poslopje, katero bo stalo najmanj \$50.000.00. Le tako poslopje bo odgovarjalo društvenim kulturnim in socialnim potrebam našega naroda v Clevelandu.

Danes se zbira potom prostovoljnih prispevkov in potom delnice. Delnice se prodajajo društvo in posameznikom. Manjša društva vzamejo po pet ali deset, večja, po 25,50 ali celo 100 delnice. Cena delnice je 10 dolarjev. Sicer so društva kupila že lepo število delnic, vendar je potrebno, da pride precej denarja tudi od strani posameznikov. Stopiti morajo skupaj zavedni rojaki, kateri razumejo veliko važnost takega društvenega aredišča. Delnice se plačujejo v lahkih obrokih.

Vodstvo celega podjetja je v rokah društev. Posamezne osebe, ktere lastujejo delnice, nimajo pravice v vodstvu ali gospodarstvu podjetja. Na ta način je vsa kontrola v rokah društev in vsako dobičkarstvo je popolnoma izključeno. Društva izvolijo zastopnike, ti pa na skupni seji 15 direktorjev, kateri vodijo celo stvar in upravljajo premoženje.

Upam, da se bodo rojaki v vedno večjem številu zavzemali za ta dom, ter da bomo imeli v kratkem času pošteno dvorano za naše seje, shode in veselice.

Toliko o domu. Sedaj pa še par besed o veseliah.

V nedeljo, dne 24. decembra ob 2. uri popoldne se vrši v Birkovi dvorani na 6006 St. Clair Ave. koncert pevskega zbora "Zarja." Ljubiteljem petja se obeta poseben užitek že raditega, ker nastopijo večje število pevskih zborov drugih narodnosti, kakor finski, češki, hrvatski itd. "Zarja" je pevski odsek slov. soc. kluba, še mlada, a dobro izvežban pevski zbor. — Užitek pa ne bodo imeli samo ljubitelji petja, temveč tudi ljubitelji plesa. Javna tajnost je, da je odbor ne samo preskrbel dober "orkester," ampak tudi izumil poseben sistem, potom ktereje je mogoče vsakemu plesalcu preskrbeti plesalko in obratno. (Celo Terbovčevemu Tonetu bi lahko eno preskrbeli.) (Ali bi ga naučili tudi plesati? Vprašanje pom. ured.)

Vsi rojaki se vljudno vabijo, da se vdeležijo te zabave.

Matt Petrovich, član dr. št. 5.

Pittsburgh, Pa. — Naznanjam članom, kateri se niso udeležili zadnje redne seje, izid volitev uradnikov za leto 1917.

Izvoljeni so sledeči: Zvonimir Jakshe, predsednik. John Habe podpredsednik. Frank Gottlicher, tajnik, 5103 Berlin way. — Mihael Turk, blagajnik.

Nadzornikom so izvoljeni. A. Barilar. J. J. Jerič in A. Skalovnik. —

Bratje in sestre! Izvolili ste si odbor in mu poverili nalogo delovati za člane, društvo in jednoto, kar upam, bode tudi storil po svojih močeh. — A sedaj bratje in sestre, tudi vi delujete nato, da bo red pri društvu. Udeležujte se seje pravočasno in redno, istotako poravnajte svoje prispevke redno, vsaj do 24. v mesecu in to je rešeno zadnji čas, ker pozneje je prepozno. Kolikor prej toliko boljše. Težava je s člani, kateri se puste suspendirati in nekateri še po dvakrat. Tak član zgubi pravico do podpore prvi mesec, a drugi mesec suspendacije pa tudi posmrtno. Jaz mislim, da je vendar boljše vsak mesec redno plačati svoj asessment, kot pa čez 2 ali 3 mesece za nazaj plačevati. Taki člani so v nevarnosti, da zgrube podpora in k temu je pa še več sitnosti za društv. tajnika in za glav. tajnika. Upam, da se bo moj nasvet upošteval, kar bo koristno za take člane in lepo za celo društvo.

Bratski pozdrav! — Tajnik.

Lorain, O. — Slovenski Narodni Dom v Lorainu. — Slovenski živeli v Lorainu je že leta, smelo trdim že desetletja čutili potrebo postaviti si Slovenski narodni dom. Želja po domu je počasi došla v narodno naprednih strahov. Slovenski Slovenec, po dolcih lorainskih Slovenec, po dolcih letih se je pokazal tudi plačmen in sigurno je, da ne vgasne več dokler ne vidimo ponosno se dvigati kulturno in postrtovalno zavednih Slovenec. V vseh večjih shodih se je omenjalo, da bi bilo lepo in koristno ako bi se počela akcija za Narodni dom, in ta akcija je sedaj začeta, kar

mora vsak zaveden Slovenec z veseljem pozdraviti.

V soboto 2. dec. se je zbralo v ta namen več tukajšnjih rojakov, tudi vsa društva so poslala po enega ali več zastopnikov na to prvo zborovanje. Rezultat je, da so ti zastopniki enoglasno priznali potrebo postaviti, oziroma nadelovati, da se vresničel želja postaviti si Narodni dom. V ta namen se je izvolil začasni odbor, nakar se je sklenilo, da se skliče vse tukajšnje rojake in rojakinje na skupno narodno zborovanje, koje se vrši v nedeljo 7. jan. 1917. Na tej seji se bode natančneje debatiralo o koristi Narodnega doma in kako bi bilo to najlažje izpeljati. Nadalje se bode tudi izvolil stalni odbor kojega nalogo naredi omenjeno zborovanje.

Upati je, da sedaj ko je enkrat začetek, da bode tudi uspeh. Odvisno je sedaj od vas lorainski Slovenci ali stoji dom, ali smo še nadalje brez vsakega kulturnega ponosa in narodnega ugleda.

Sedaj ko je začetek, ne smemo reči po naši stari navadi: "A iz tega ne bode nič", ali pa: "brez mene bodo že naredili, kadar bode videl, da so kaj naredili bodem že tudi zraven". Tak človek je nasproten narodu in sam sebi in je podoben onemu, ki bi rad krompir pekel, če bi mu ga drugi nakopali. Vsak naj si misli: jaz moram biti prvi pri tako imenitni ideji, da pomagam k uresničenju iste.

Torej Slovenci in Slovenke, vsi na narodno zborovanje dne 7. januarja ob 7. uri zvečer v g. Virantovo dvorano! — Leopold Kobal.

Clinton, Ind. — Ob tužno pustih zimskih dnevih se nehote človeka polastujejo vsakovrstne misli. In gotovo pridejo naše misli tudi na to, da vreme, to edino je še prosto grabežljivih kapitalistov, da to edino je še, kar ne doseže moč mogotev in ne stopa po paragrafi, ki so jih isti skovali.

Poleg tega pa ima narod nižjega sloja še nekaj, kar kapitalisti ne morejo vzeti in tudi ne vničiti in to je: "razsodno napredna misel." Misli lahko tudi delavec prosto in neovirano kakor bogatin, ne sme pa govoriti vsega, ker bi kaj hitro obtičal v klukastih paragrafi. Da zamore tudi delavstvo zdravo in razsodno misliti, to je kapitalistom grozen trn v peti, a za delavstvo pa neprecenljivi naravnini dar!

Delavska zdrava in napredna misel, to je prava in poglavitna stvar, to je temelj s ktereje so prišla vsa podporna društva ter sploh vse, kar je v korist delavcev.

Torej cenj. članstvo S. N. P. J. in sploh vse narod delavskega sloja, naša sveta dolžnost je, da porabimo ves naš prosti čas v to, da razmišljamo naš sedanji krivično bedni položaj, da razmišljamo, kaj je temu vzrok in kako in s čim bi si zamogli pomagati! In rezultat tega razmišljanja bode gotovo, da edini naš od pomoč je naša lastna združena moč; naša edina in zadnja pot je, da se organiziramo n zedinimo, ker le potom tega si zamoremo priboriti človeških pravic. Ali naj mar vedno čakamo in za kapitaliste izerpamo svoje življenske moči? Ali naj vedno mirno gledamo, da nas imajo naši tirani za nemil stvor, da nas popolnoma izrabijo, potem pa nas vržejo na cesto, kjer naj žalostno končamo!

Ne, in tisočkrat ne! Delavci naša dolžnost in lastna korist je, da se temu nasproti postavimo, iz naše sloge in edinstvi napravimo orožje, s katerim prisilimo naše tlačitelje, do pravičnega zaslužka, ki bode draginji in človeškemu življenju primeren. In da dosežemo to upravičeno zahtevo, treba nam je napeti vse naše moči, pridno agitirati in vneto delovati, kakor tudi še marikatero nalogo rešiti. Najmanjša teh nalog je: pravična volilna reforma! Enakopravna pravica za vse dorasle ljudi in med te, ako se ne motim, se tudi ženske štejejo. Da ne pride na svitlo splošna ženska volilna pravica, to je vzrok ker jo naši mogoteci z železno pestjo nazaj držijo ter zakrivajo z debelo zavoso. Gospodje mogoteci dobro vedo, da poleg sedanjega naprednega duha delavcev in poleg številnih glasov oddanih pri letošnjih volitvah za delavsko stranko, ako bi se pridružile še ženske moči, bil bi to tako močan udarec za naše mogotece, da bi se ne mogli več vstavljati, ampak deliti bi morali z na-

mi lepe svetovne dobrote, ktere imajo sedaj sami zase. In ako hočemo da pride kdaj na predsedniški stol človek, ki bo v resnici deloval v interesu delavstva, ki se bo zavzemal in deloval za narod nižjega sloja, ako hočemo da bode kdaj v resnici živeli kot ljudje, potem na delo! Delujmo za splošno enako volilno pravico, ki je zadnja moč katera nas drži še nazaj od našega cilja. S kako pravico smejo biti ženske oropane volilne pravice? Kje je razlika med rojstvom delavca ali bogatina, pa je vendar delavci toliko zaničevani, zatirani in sploh pravih človeških pravic oropani? In kje je tudi razlika med rojstvom ženske in moškega, in vendar je žena pa še dvakrat bolj zaničevana in zatirana, tako, da menda sploh oseba ni, ker nima niti pravice glasovati in povedati svojega mnenja? In vendar je ženstvo ravno tako potrebna za ohranitev in vzgojo človeštva, kakor mati zemlja iz ktere prihaja vse, kar se sploh producira na svetu. Mesto enakopravnosti z moškimi, pa je ženska čisto pozabljena in ne šteje nič, prav nič! Delavstvo, to je vprašanje, ktereje je treba razmotrivati in rešiti! Ni li resnica, da je množina delavskih žen mnogoštevilnejša kakor bogatih, ni li resnica, da bi ta množina delavskih žen pripomogla do cilja, za ktereje smo se dosedaj uspešno borili? Želeti je, da se še kdo oglasi glede tega, tako rekoč je tudi dolžnost, da se razmotriva v tem vprašanju.

Bratski pozdrav! — Nekdo, je po razmišljanju prišel do tega zaključka.

V KANADI BODO RAZTRGALI ŽELEZNIČE.

Ottawa, Ont. — V Kanadi bodo raztrgali tisoč milj železniških tirov in poslali tračnice na Francosko, kjer jih silno potrebujejo. Delavci že trgajo vladno železnico med Edmontom in pacifičkim morjem. Promet v Kanadi bo potem omenjen na progno družbe Canadian Northern in Grand Trunk Pacific. Na Francoskem je toliko pomanjkanje železniških tračnic, da ne morejo čakati na naročila v tovarnah, temveč trgajo stare, kjer le morejo in jih volijo na pomanjkljiva mesta.

Kadar spreminite naslov, zapišite veslej stari in novi naslov. Vaš sosed morda še ne ve, da je dnevnik "Prosveta" zelo priljubljen pri svojih čitateljih. Oporite ga!

Nabirajte naročnike za dnevnik "Prosveta"!

IBOŠ SE

dobra žena, priletna dekle, ali pa vdova tudi še ima enega otroka v starosti 30 do 40 let za stalno službo, dobra plača. Jaz sem vdovec in bi rad dobil dobro služnjo in gospodinjjo. Oglasite se osebno ali po pismeno na naslov: John Poršt, R. F. D. 2, Box 58 1/2, Greensburg, Pa. (Dec. 20—21—22.)

Dr. Koler

SLOVENSKI ZDRAVNIK
536 Penn Av., Pittsburgh, Pa.

Dr. Koler je najstarejši slovenski zdravnik specializiran v zdravljenju tujih moških bolezni. Znanstvenje krvi zdravi z glasovito in hitro. Če imate močnejše ali slabše bolezni po tečaju, v gripu, lopotanju, vnetju in kataru, pridite in izkušite vane bo brzi. Ne čakajte, ker te bolezni so nalezive.

Vse bolezni, ki prihajajo po vdornem odzoku zdravim po ugrajžani metodi. Kar hitro opazite, da vam pomečejo nos, kašljate, ne čakajte, temveč pridite in jaz vam je bolj sopot povzročil.

Sušnjeje savi, ki vodi iz mehurja zdravilno v kratkem času. Hipertenzija ali visoko krvno zdravim v 20 urah in steer brez operacije.

Bolezni mehurja, ki povzročajo bolečino v križu in hrbtu in včasih tudi pri opuškanju vode, zdravim s gotovostjo.

Nastanem, trgajo bolečino, angino, aritmijo, šumečo in druge bolezni. Kadar vam vlad boleče krvi zdravim v kratkem času in si potrebno ležati.

Uredne ure v ponedeljkih, srečkah in petkih od 9. zjutraj do 4. popoldne. V torek, četrtek in sobotah od 9. ure zjutraj do 4. ure zvečer. — Ob nedeljah pa do dveh popoldne.

Š pošilje se delom. — Pridite osobno. — Ne pozabite ime in številko!

Zdravim samo moške osebe.

Slovenska Narodna Podporna Jednota
Ustaniševljena 9. aprila 1904
Inkorp. 17. junija 1907 v drž. Illinois.
GLAVNI STAN: 2657—59 SO. LAWDALE AVE., CHICAGO, ILLINOIS.
UPRAVNI ODBOR:
Predsednik: John Vogrič, box 290, La Salle, Ill.
I. Podpredsednik: J. Bratkovič, R. F. D. 4, box 86, Girard, Kans.
II. Podpredsednik: Josef Kuhelj, 9469 Ewing ave., So. Chicago, Ill.
Tajnik: John Verderbar, 2708 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
Blagajnik: Anton J. Terbovec, P. O. Box 1, Cleora, Ill.
Zapisnikar: John Molek, 4008 W. 31st St., Chicago, Ill.
NADEBNI ODBOR:
Joko Ambrožič, 351 box, Canonsburg, Pa.
Paul Berger, 741—1st St., La Salle, Ill.
F. S. Tauchar, 674 Ahsay Ave., Rock Springs, Wyo.
POROČNI ODBOR:
Anton Hrast, 511—95th Ave., New Duluth, Minn.
Joko Radišek, 679 box, Smithon, Pa.
Rudolf Pieteršek, 436 box, Bridgeville, Pa.
UREDNIK "PROSVETA":
Joko Zavertnik.
VERHOVNI ZDRAVNIK:
F. J. Kern, M. D., 6203 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.
VSE DENARNE KADEVE IN STVARI, ki se tičejo gl. upravnega odbora in S. N. P. J. naj se pošiljajo na naslov:
TAJNISTVO S. N. P. J., 2607—59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
PRITOŽBE GLEDE GENERALNEGA POSLOVANJA se pošiljajo na naslov:
JOŽE AMBROŽIČ, Box 351, Canonsburg, Pa.
KADEVE PREPILJIVH VSEBINE, ki sta jih ročili prva in druga in stanca, se pošiljajo na naslov:
ANTON HRAST, 511—95th Ave., New Duluth, Minn.
VSI DOPISI, razprave, članki, naznanila itd. za "Prosveto" se pošiljajo na naslov:
UREDNIŠTVO "PROSVETA", 2657—59 So. Lawndale Ave., Chicago, Illinois.
VSE UPRAVNIŠKE STVARI, naročnina, oglas, se pošiljajo na naslov:
"PRAVNIŠTVO" "PROSVETA", 2607—59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
V korespondenci s tajništvo S. N. P. J., uredništvo in upravištvom "Prosvete" ne rabite imena uradnikov, marveč napišite naslov, ko je tu navedeno, ako šelite, da bo vsaka stvar hitro rešena.
Sejo gl. upravnega odbora ob vris redno vsakega 1. in 15. v mesecu ob osmih zvečer v prostorih jednotnega poslopja.

POZOR, ROJAKI!
Naznanjam rojakom, da sem odpril trgovino s mešanim blagom in se priporočam za obilen obisk. — Vsakemu bom hvaležno postregel po smerni ceni.
ANTON ZORNIK, HERMINIE, PA.

Priporočam
svoje gostilno v obisk vsem Slovincem in Hrvatom v okolici Youngstown, O. Kadar potujete skozi mesto ali po opravku, se oglasite pri meni. Imam raznovrstne dobre pijače, sveže pivo brinjeve, alivoeve, visky, smotke itd.
Josef Olgola, E. 397 Federal St Youngstown, O.

ROBERT W. LAYER ARCHITECT
118 N. La Salle St., Chicago,
ki je izdelal načrt za gl. urad S. N. P. J. se priporoča Slovincem za izdelovanje stavbinških načrtov.
Tel. Franklin 5501
TEL. NA DOMU AUSTIN 35003

VSAK navdušen član za Slovensko Narodno Podporno Jednoto se naroči na "Prosveto".

Tel. Monroe 4371 Piana Store 711 Milwaukee Ave.
TONY KOTEK
2848 S. Lawndale Ave., blizu 28. ulice
Natal tel. Lawndale 4100
CHICAGO, ILL.
Plane prodajamo po tovarniški ceni. Popravljamo, vgrajujemo in stare plane zamenjamo.
M. SCHULZ CO.
Izdelovalatelji najboljših vrste pian. Imamo tri svoje tovarne.

Dr. LORENZ,
specialist moških bolezni.

Jaz sem edini hrvaški govoreči specialist moških bolezni v Pittsburghu, Pa.
DR. LORENZ.
644 Penn Av. II. nadst. na ulici.
Uradne ure: dnevno od 9. do popoldne do 8. ure zvečer. V petkih od 9. dopolne do 2. popoldne. Nedeljo od 10. dop. do 2. popol.

NORTH SIDE STATE BANK
ROCK SPRINGS, WYO.
IMA KAPITALA IN REZERVE \$100,000.00
Je izredno pripravljen in opremljen za poslovanje s SLOVENCIM, HRVATI, SLOVAKI in drugimi SLOVANI.
Mi pošljimo denar vašim prijateljem v stare domovine po zlatihih cenah.
Plačujemo 4 odstotne obresti na bančne vloge.
Močno, Konvativno in Napredno Institutio.

Pošiljateljem denarja!
Vedelo zelo slabe politne svete zvezujemo rojakom pošiljati zdaj denar v stare domovine po brezličnem brzjoju.
Natančno smo poizvedeli, da pridejo take pošiljate za današnje razmere hitro. Za naslov se računna 65 centov za vsako besedo. Najboljše je, da se nam pošlje \$4.00 za vsak naslov; ako bo kaj prevel ali premalo, bomo poslali nazaj oziroma pisali za primanjkljaj.
Brezlične pošiljate grad vseh v Nemčijo, od tam na Dunaj, odkoder jih odpošljejo na določeni naslov.
Potrdil o izplačilu se zdaj iz stare domovine ne more dobiti, toda banka K. K. Priv. Oesterr. Credit Anstalt na Dunaju poroča, da zahteva in dobi od pošle za vsako izplačilo takovran Payne's receipt, t. j. potrdilo s pečatom zadnje pošte in lastnoročnim podpisom prejemnika ali poštarja. Vsa ta potrdila omenjena banka zbira in brani ter jih bo poslala sem, ko bo politna sveta zopet vrnjena.
Opozorjamo, da je mogoče po brezličnem brzjoju poslati le okroglo svote kot se spodaj navedene in še naprej do 10.000 kron.
Za take pošiljate se naj nam pošlje le politna Money Order in denar v gotovini, kajti privatnih čekov za brzjojavne pošiljate ni mogoče sprejemati.
ZA CENE KRONAM GLEJTE V LISTU "GLAS" NARODA
To smo primorani storiti, ker se cene sedaj zelo višajo, ter se najraje še bodo, dokler bodo krožile govorece o miru, ker drugače bi morali cene skoraj vsaki dan menjavati.
TVRDKA FRANK SAKSER,
52 Carlstadt Street, New York, N. Y.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Ishaja dnevno vsem nedeli in ponedeljku. LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Redakcija: Zgodovinsko društvo (slaven Chicago) in Kanada \$2 na leto, \$1.50 na pol leta, \$1.00 na tri mesece; Chicago in Indianapolis \$4.50 na leto, \$2.25 na pol leta, \$1.50 na tri mesece.

Naslov na vas, kar ima stik s letom: "PROSVETA"

2887 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

"THE ENLIGHTENMENT" Organ of the Slovene National Benefit Society

Issued daily except Sundays and Holidays OWNED BY SLOVENE NATIONAL BENEFIT SOCIETY

Advertising rates on agreement

Subscriptions: United States (except Chicago) and Canada \$2 per year; Chicago and foreign countries, \$4.50 per year.

Address: "PROSVETA" 2887 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill. Telefon Lawndale 4635.

Datum v oledanju n. pr. (December 31-16) poleg vašega imena in naslova pomeni, da vam s tem dnevom poteče naročnina. Pozovite jo pravočasno, da se vam ne ustavi list.

Razgledi.

Nemčija ponuja — Avstriji Valahijo, Bolgarski Dobrudžo, zavzemanje pa mir!

Papir bo kmalu tako drag, da se ponarejevalec bankovcev ne bo izplačevala obrt.

Italija ima večje "heroje" v čikaški "Mali Italiji," kakor pa na primorski fronti.

Podzemeljski rovi in zakopi na bojnih frontah so še najbolj varen kraj dandanes v Evropi.

Amerika bo imela kmalu toliko zlata, da bodo porabili vse jeklo in železo samo za — blagajne.

Kdor vošči "vesel Božič" svojemu bližnjemu, naj prej dobro premisli, kdo ima pravzaprav vesel Božič...

Nemčija obrira rumunske kosti in napilja zdravice miru! Zavezniki še niso prišli niti do kosti, zato jim je težko odzdraviti.

Izpremembe v vodstvu armad bi morale imeti nekaj odmeva tudi na Italijanskem. Cadorna še ni dobil Trsta in to je dovolj razloga, da gre v pokoj.

Nemčija je podobna igralcu, ki si nabere pred seboj precejšen kupček "čipsov" in tedaj se pa naenkrat spomne, da je igrali greh in da je naročil ženi, da bo ob enajstih že doma...

Kadar postane zrak privatna lastnina Rockefellerjev in Morgonov, in kadar bo draginja zraka tako huda kot je na primer zdaj draginja mesa in jajec — kaj bo storil revež? Ali bo bojkotiral dihanje?

Mir v vznožju spečega ogujenika je prokletno neprijeten. Ravno tak je svetovni mir, dokler obstoji militarizem. Trajnega miru ne bo, dokler narodi ne zdobijo militarizem na suhem in morju. Dol z militarizmom!

Baroni, grofje, knezi in druga plemenita golazen te vrste je dandanes zelo poceni v Evropi. Ameriški milijonarji, ki imajo možitveželjne hčere, si zdaj lahko nakupijo tega blaga, kajti bati se je, da bo plemenita golazen zelo pocelabla s to vojno.

Nemčija lahko še stokrat pretepe zaveznike in jih raztepe na vse strani sveta, toda upanja, "da bodo gotovo enkrat zmagnali," jim pa ne more vzeti z vsemi svojimi 42centimetrskimi kanoni in z vsemi Hindenburgi, Mackenseni in Falkenhaynti. In to je tisto, kar zapira kajzerju sapo!

Sylvia Pankhurst je dobila sedem dni ječe, ker je na javnem trgu v Londonu mirno govorila za — mir. Pankhurstova bi se morala te dni poslužiti svojega starega orodja — opke. V vojno zatelebanim lučam ne "odpreta močganov" z mirnim argumentom, temveč je treba, da priletijo kaj trdega in Sylvia Pankhurst bi morala vedeti.

Vladni preiskovalci draginje se pripravljajo za predpriprave, ki imajo pripraviti priprave za začetek preiskave. Medtem časom bo vojna končana — pa magari traja še deset let! — in ko takrat padejo cene v normalno lego — maybe! — bodo vladni preiskovalci soglasni sklenili, da so bile priprave odveč in da je začetek preiskave nepotreben, ker draginje ni več — in ker je ni več, je že pozabljena — in ker je pozabljena, je dvomljivo, če je kdaj sploh bila!

Lažniki!

Zadnje spomlad, ko je bila podpisana nova plačilna lestvica za organizirane prejemnike, so dobili prejemniki majhno povznanje na plači. To povznanje je bilo zelo malenkostno, povprečno par centov pri toni ali pri dnevnih plačih. Preden je bila podpisana lestvica, so kralji premoga razvilno agitacijo in sicer potom časopisja, ki je pod kontrolo kapitalistov po vsi Ameriki. To časopisje se ne plaši sprejeti v svoje predale tudi najgorostnejše laži, samo da ugodijo svojim močnim gospodarjem in škodujejo organiziranim delavcem.

Agitacija, ki so jo takrat vršili lastniki premogokopov, je bila ogromna reka solz, ki so jih točili nad "trdosrčnimi" prejemniki. Kralji premoga so namreč znali, da bodo primorani povznaniti plače. Prejemniki ne morejo zmiraj delati za miserno plačo stare lestvice in lastnikom premoga se je sanjalo, da vsak odpor proti povznanju bi bil v teh razmerah brezuspešen. Zato so kralji premoga opustili misel na odpor in brž razvilno agitacijo povznanje plač, da bi jim prineslo nove milijone s katerimi bi nadomestili izgubo pri plačah.

In tedaj so začeli s pomočjo časopisja slikati prejemnike kot "delavske aristokrate," ki niso nikdar zadovoljni s plačami in kateri bodo a svojo "požrečnostjo" povzročili, da pojdejo oni, ubogi lastniki jam, na kant. Operatorji jam so pa dobre duše in zato ne bodo odrekli prejemnikom večjih plač, toda če hočejo eksistirati, morajo nadomestiti "silno izgubo" na drugi strani in sicer s tem, da povznanijo ceno premogu. Ubogo ljudstvo — tretja stranka — ki je popolnoma nedolžno pri sporu med prejemniki in operatorji, bo moralo plačati več za premog, ampak to je krivda prejemarjev, ne pa njih, ubogih operatorjev! — Operatorji niso tega želeli — Bog jim je priča, da ne! — ampak "delavski aristokrati" zahtevajo "silno velike" plače in denar za plače mora priti od nekod in kdo ga naj, da, ako ne dobro in nedolžno ljudstvo!

Tako so plakali operatorji premoga in podložno časopisje je dan za dnevom prelivalo reke krodilovih solz nad ubogim ljudstvom, ki bo moralo trpeti zaradi "požretnih" prejemarjev. Bila je imenitna igra. Časopisje seveda je skrbno zamolčalo, da so operatorji premoga v zadnjih desetih letih povznanjanja cene premogu dobili štirikrat toliko kolikor so dali prejemarjem na povznanjih plačah. Kaj še! Ta dejstva so skrbna skrita v pisarnah premogarskih družb in v bankah, kjer imajo operatorji svoje debele mošnje in prejemarji tega ne smejo vedeti. Kapitalistično časopisje, ki je zmiraj tako natančno informirano o vsem mogočim in nemogočim, seveda tudi ve, ampak take vesti ne prinaša, kajti to ni za javnost! Časopisje, kajpada, je plačano, da molči. In tako se je zgodilo, da so dobili prejemarji nekaj povznanja in operatorji so dobili višje cene za premog, da ne "bankrotirajo".

Zdaj je pa prišla vest, ki je vodilo kapitalistično časopisje ni priobčilo: ako se je dobila izjema med listi, da je bila vest priobčena, so jo lepo porinili v kak skrit kotiček med oglašne z majhnim naslovčkom, da je ni mogla opaziti niti četrtina čitateljev. In gospodarji takih listov so mojstri v teh rečeh, na tem ji je treba čestitati.

Vest je prišla iz Pennsylvanije, kjer so največja premogova polja. V tej državi imajo takozvani delavski odškodninski zakon (Workmen's Compensation Law) in vse odškodnine, ki jih operatorji izplačajo dedičem padlih žrtev, temeljijo na povprečni

mezdi, kakršno je prejemal po-neorečeni premogar. In državne oblasti v Pennsylvaniji so pravkar obelodanile poročilo o izplačanih odškodninah na podlagi omenjenega zakona za dobo zadnjih devetih mesecev. Poročilo samo na sebi je nedolžno — ampak kdor ga dvakrat pogleda, lahko vidi črno na belem številke, ki jasno govore o "silajnih plačah", katere so morali operatorji dati prejemarjem in na podlagi katerih so "bili prisiljeni" povznaniti ceno premogu. In povprečna plača, "velikanska" plača ubitih žrtev v jami znaša v poročilu be-raško svoto \$13.80 na teden!

Kdo je torej lagal, debelo lagal zadnje spomlad in laže ves čas od takrat? Kdo je lagal, ko je trobil v javnost, da so operatorji opravičeni do višjih cen na premogu, zato, da pokrijejo "silne izdatke", ki so nastali z ogromnim povznanjem plač? Prejemarji so res zelo požretni! Saj dokazuje uradno poročilo, \$13.80 je povprečna tedenska plača, na podlagi katere se izplačuje odškodnina! In operatorji so veliki siromaki!

Delavci! Podpirajte in vzdržujte svoje časopisje, ako hočete izvedeti resnico o svojem položaju.

Mir ljudem na zemlji!

Piše W. B.

1916 let je odkar je kralj miru obiskal to zemljo in je proglasil svoje nazore, svoje uke. Okrog sebe je zbral najboljše apostele, najboljše pomočnike, a do danes še ni vresničen božičnega angela vzvišen klic — "Mir ljudem na zemlji!"

Nevoščljivost in črt koljeta narode vsa stoletja pred in po rojstvu odrešenika, in v Evropi je grozna morija dosegla stopinjo blaznosti. Srd in sovraštvo, izkričanje in zatiranje vladajo še danes med človeštvom, in če bi prišel med nas, Evine otroke, zopet danes božji sin, našel bi vse žalostnejšo sliko te doline solz kakor je bila ob času njegovega življenja. Borba za obstoj narodov, ver, posameznikov, borba za vsakdanji kruh je danes silovitejša kot je bila kdaj poprej. Stvariteljem potrebščin se pokazuje sicer tu pa tam že nekoliko solnca, a edina vera v božič jim ne bo prinesla miru in sreče, treba bo nemirov, treba neizprosnih borb, da se bo istrgal kruh iz rok onih, ki so grupirani med gospoko, med bogatini. Človeška iznajdljivost in spretnost je spravi-la na dan brezštevila strojev, ki naj bi olajšali človeško življenje; vzle vsemu temu čudeznemu napredku je pa kruh delavca pičel in grenak; pomanjkanje, revščina in obup obiskujejo tudi marksikatero kočjo v deželi obilnosti.

Človek, vsak človek je postavljen od boga Narave kraljem vsega stvarstva. Da trpi delavstvo, da strada nekateri, da je na eni strani vsega odveč, na drugi strani pa vsega premalo in nekaterih dobrot nič, temu ni kriva narava, krivi so temu človeška nevednost, brezbržnost, razkol, kateri grehi so prokletstvo zemljanov vseh časov. Kedo se briga za delavce, trpine, ubožce, kedo ualjši te ogromne trume človeštva? Poslanec usmiljenega boga so gluhi in slepi; še več, poslanci onega, ki se je včlovečil, da bi rešil človeštvo vsega hudega so oeklja, ki zavira pohod naprej, ki pomaga držati ogromno večino človeštva v temi, pokorščini in bedi. Zgodovina, ki se je pričela pred 1916 leti in se vršila skozi 33 let, skozi vse življenje velikega učitelja, nam pove, kako je tedajno duhovstvo nasprotovalo proglasitelju pravice in zagovorniku teptanih, izkričanih in ubogih. Zgodovina, ki se godi danes, bo povedala našim potomcem, kako pomagajo današnji potentati držati ljudstvo v nevednosti in bedi, in mu obljubujejo plačilo onkraj groba za vse rane, ki se vsestavajo priprostemu ljudstvu. Cerkev niso bile in niso zavetišče onih, katere meče življensko valovje neusmiljeno sem ter tja. Duh božični preveva vse kristjanstvo, tisočletna božičnica se čuje povsod, a uteha ni od nikoder za one, ki tavajo v nižinah človeštva, v vseh težkega življenja. Tja ne pride dete božično, da bi dalo vsakdanjega kruha; svoj čas trati in deli srečo, v preobilni meri ob mizi bogatinov. Odrješnik človeštva prihaja, rojstvo prijatelja izkričanih, teptanih, ubogih je tu, bilo

je tu že 1915krat, vse ta stoletja se je oznanjal ljudem na zemlji mir, vsa ta stoletja ni cerkev storila nič za ureditvenje tega vzvišenega klica. Danes, v božičnih dneh, ob ponovnem prihodu odrešenika še vedno premišluje delavec v revni koči položaj svoje družine in bodočnost mu je negotova. Oni pa, katere je on dvignil s silo svojih rok in svojega uma do blagostanja, slavijo ta praznik brezskrbno in razkošno v bogatih, modernih palačah. Tu se zreali v mramornatih ploščah in zlatem okrasju nešteto luči, tu so po tleh razprostrte težke baržunaste preproge, tu je razpostavljena razkošna oprava, tu je veselje in sreča doma, tu teče raz mize oni denar, ki je izsesan iz žuljev delavčevih, tu je evet tiste krvi, ki je manjka v bledih vpadlih obrazih delavcev, njih žen in njihov otrok, tu je ves blesk, ki ga ni v očeh priprostim zemljanov. Ves ta kras, vse to bogastvo in razkožje in izobilje, vsa sreča in veselje, vse kar srečo počeli — to vse je delavčev dar kapitalistu za božič — — —. Dete božično, kaj delaš, kod hodiš vsa ta stoletja, od prvega tvoje rojstva do danes, da vladajo še danes, po toliko stokratnem tvojem prihodu, te žalostne in sramotne razmere? Ali ne vidiš nešteti izčrpanih bledih mož in žensk in otrok, ali ne slišiš groženj, rotenja, molitev, prošelj, zaobljub, joka in stoka tlačanih in izkričanih? Taka je božična slika kapitalista, in taka je delavčeva in brezdelnih. —

Težka je usoda delavca, hudo je njegovo življenje. In ta krivica, ta bridkost bo vladala, dokler se ne bo delavstvo zavedalo velikanske svoje premoči, če se združijo politično. Jezus pokazal je, da je človeštvo zasluženo, Jezus učil je pravico. Danes najdemo alične učitelje v socializmu, sledimo jim, vstanimo bratje dela, delujmo, da bo zavladala čim prej pravica in da se bo uresničil vzvišen klic: "božičnih angeljev 'Et interna pax hominibus!' — Mir ljudem, na zemlji!"

Piše Gregor Korobač pl. Gajzla.

Po Evropi, Aziji in Afriki sem iskal zanimivosti in posebnosti, ki bi bile vredne, da se ovekovečijo v Prosveti in celo kodrolase Papanuce ki se senčijo pod vejami velikanske praproti v Novi Zelandiji sem šel plašit z mojim luftšiftom, medtem pa imamo tu skoro pred nosom vse polno neodkritih zanimivosti. Vzemite n. pr. mestec Racine, v deželi sladkih deteljic. Res je malo manjše kakor London ali New York, ker šteje le okoli štirideset tisoč dvo-nožcev, ako odštejemo putke in peteline in drugo pernato aristokracijo. Ampak tujo: se lahko zgubi v mestu pri belem, sneženem dnevu! Kljub temu, da sem imel seboj zemljevid, dictionary in kompas, sem gotovi naslov iskal polovico popoldneva, pa ga še nisem našel. Meščani so na svoje mesto zelo ponosni in želijo zato, da si tuje isto ogleda od vseh strani; radi tega pošiljajo tujo žrtev od enega konca do drugega, prav kot se glasi tista pesem o golobčku: "V golobnjaku ga ni, je šel v koruzo, v koruzi ga ni je šel v proso..." Večina meščanov pa je nevtralna, zato se za prošnjo za informacijo, izrazijo kratko: "I don't know!" Morda so tudi tako skromni, da nečejo pokazati, da vedo kaj več, kot brihiti tuje, ki sprašuje. Imena ulic so zelo skrajšana, najbrž z ozirom na visoko ceno barv, da napisal manj stanejo. Seveda, kdor je odprte glave kmalu pošine, da "—yette St." pomeni Lafayette St., "Mu —" pomeni Murdoek St., "—rie—" ne pomeni whiskey, ampak Henriete St., Harriek Ave. je okrajšana na "—rr—Av"—, Burbeck St. na "—beck", State St. se pa enostavno zapi-

še, —ate St." Po mojih mislih bilo bi vseeno če bi se reklo "Pa-pa St." Nektare ceste so brez imena, kot tiste duše, ki jih ni ne na tem, ne na onem svetu. Označene so enostavno s "St.", spre-daj pa je polno praznega. Več-ina meščanov sploh ne ve za oficialna imena cest, ampak sodim, da jih v domači konverzaciji nazivljejo n. pr. "Pot klančkom", "Ta odročna pot," "Za stričevim zelnikom," "Za botrovo mejo" i. t. d. — Ko sem polovico meščanov brez vspeha izprašal o skrivnostih mestne geografije, tako da se mi je nazadnje že res zdelo, kot da me opernice vodijo, obrnil sem se še na zvezdo modrostij dolgotepeta mestnega varuha miru in sprave. Prosil sem ga naj me pripelje na pravo pot. Imenoval, spelal in zapisal sem mu ime ceste, toda mož z zvezdo je zmalj z glavo in se izrazil, da biva že 32 let v mestu, pa še ni videl te ceste ali slišal o nji. Ker je dolgo-krakar izgledal še za par let mlajši od mene, prišlo so mi v glavo grešne paganske misli, češ v kakšni obliki se je pač klatil po mestu predno ga je štorjka pomotoma prinesla med ljudi. Slišal sem praviti, da Kitajci verujejo v življenje pred rojstvom, ko se morajo uboge duše ubijati po svetu v telesu opie, kamel, podgan, donkijev in podobnih ljubkih živalic. Ne verjamem pa, da bi ta vera imela kaj pristašev v Racine. — Vsekakor pa mesto ni brez svojega ženija. Ta gentleman je mestni poštar, edina in najvišja instanca, ki more dati potniku potrebne informacije o mestni geografiji. On mi je povedal kje se skriva dotična cesta in če bo mož pri prihodnjih volitvah ronal za predsednika Zed. držav, jaz ga bom volil in ronal zanj z mojim luftšiftom vred.

Ponosen na to, da vem več o mestu, kot ljudje, ki bivajo tam že 32 let, poletel sem proti Kenoshi. Tam pa je šlo vse drugače. Našel sem hitro celo vrsto mojih starih in novih prijateljev in kljub pozni večerni uri, sem se kar sam povabil v gostoljuben dvor ekscelence Šušteršiča. (Povedati pa moram takoj, da dotični mož prijatelj ni nič v zvezi s dr. Žlindro, bivšim kranjskim podč kraljem!) Zanesel sem se kar na svoj dober nos in ni me zapeljal. Zunaj je nevihta vila, sneg na okna je drobil, Gajzla pa je sedel v topli sobi, v družbi dobrih, prijaznih in veselih ljudi pri mizi, ki — ni bila prazna. Veste, tako kombinacijo pa jaz neizrečeno lajkam in pri taki priliki se domisljam vseh mogočih važnih in nevažnih stvari; vidim vse, samo ne kazalcev na uri. Debatirali smo o aktivnih in pasivnih sweet-heartih, o suspendiranih ljubzenskih aferah, o izobčenih wisconsinskih deteljicah in o lahmem mehkem zefiru, ki šumlja v vrhovih kraljevih palm divne Californije. Pri tem sem moral seveda tudi omeniti, da je nedavno temu tudi sredi večnega kalifornijskega cvetja zavihrala zastava S. N. P. J. in sicer na "alovenskem hribu" nepozabnega mi San Franciscu. Primerjali smo našo ponosno SNPJ. veličastni palmi, ki stega svoje veje od snežnih zametov mrzle Canade, do bodočih kaktov vročega Texasa, od newyorkskih nebotočnikov pa do domovine večne spomladi, ki so smeje pod palmami in orančami solnčne Californije. — Po takih-lah prijatnih pogovorih in prijazni družini se, samoumevno sladko spi in še slajše sanja. Zdelo se mi je, da se pretegujem pod košato palmo Golden Gate parka, topli solnčni žarki vsipali so se kot zlat dež iz sinjega neba, milijone cvetja je duhtelo vsenaokoli in v mehkem zraku, kot ga premore samo pacifična obal, vriskala je večna kalifornijska pomlad. Pa se ti prisemeje izmed rožnih grmov in magnolij procesija sladkih hurisk in predno sem se prav zavedel, so me hotele kar zadušiti s poljubi. Res! Ker nisem eden tistih sramežljivih, se nisem prav nič branil, samo obliknil sem se večasi takisto po mašje. Bile so brhke kaliforničanke, lepe kot poljski mak, ponosne solnčne rože kansaške, nežne koloradske columbine, lilije iz atlantskega obrežja, vrtnice iz Oregona, sladke wisconsinske deteljice, čarobne nimfe od Erie jezera in mnogo drugih. Ščegetalo me je pa tako, oh tako, da si nisem mogel pomagati ampak sem — se zbudil. Zadrženo je črčnil kanarček v gajbici nad cvetečo begonijo, ko sem vzdignil glavo, češ: ob ocmih

BARKA IZGUBLJENA.

New York, 19. decembra. — Braziljanska barka "Nethtis," jadrnica z dvema polnima jadrnikoma in enim jadrnikom za jadra v rogovičastih jamborih, je bila izgubljena pri Barnegetu ob newjerakem obrežju. Poročilo je prinesel Morves, kapitan vlačilne ladje "Garibaldi," ki je spremljal barko iz Maranhama, Brazilije, v Združene države, da jo tukaj sprejme v parnik.

Kapitan pravi, da je vsled silnega viharja počila vrh, s katero je bila barka privezana za vlačilno ladjo. Dajal je parno piščalko znamenja, da opozori moštvo na barki na veliko nevarnost, v kateri se nahaja. Kapitan je na to vso noč iskal barko, seveda zastonj, ker je bil vihar tako silen, da ni bilo razločiti nobene stvari sto čevljev od vlačilne ladje. Ko se je dogodila nezgoda, je barka npravila že 5,940 milj svojega pota in treba ji je bilo napraviti še 60 milj, da dospje na cilj. Na barki je bilo dvanaest mornarjev, po narodnosti Braziljalei. Prav malo je upanja, da so se rešili.

Evropska vojna in inozemske vesti.

(Nadaljevanje iz prve strani)

...rišča in centralni zavezniki v ...
...Govi se, da se nahaja ...
...ostanki rumunskih armad v ...
...Besarabiji, kjer jih bodo skušali ...
...Rusi reformirati in porabiti za ...
...obrambo Besarabije.

Generalni štab je sinoči poro ...
...Naše čete so prekoračile črto ...
...Babadag-Pecineaga v severni ...
...Dobrudži. V okoliših Mestecanes ...
...južno od Zlate Bistrice na mol ...
...darski meji se vrše siloviti arti ...
...lerijski dvoboji; v dolini Uzul so ...
...bili lokalni spopadi brez kakih ...
...laprememb. Sovražne čete, ki se ...
...umijejo proti Braili v istočni Va ...
...lahiji, so bile razpršene po na ...
...lih eroplanih, ki so bombardirali ...
...sovrznika. Dalje so naši letalci ...
...metali bombe na ruske bojne la ...
...dije v luki Suline na Donavi.

Petrograd, 19. dec. — Vojni u ...
...rad poroča: Zapadno in južno ...
...zapadno od Rimmik-Sarata na ...
...rumunski fronti je bilo več spo ...
...pedov med patroljami. V okolišu ...
...železnike postaje v Filipeštu je ...
...naš topniški ogenj ustavil sovra ...
...no ofenzivo.

ANGLEŽI NADALJUJEJO OFENZIVO V MEZOPOTAMIJI.

London, 19. dec. — Z ozirom ...
...na operacije v Mezopotamiji je ...
...vojni urad poročal sinoči: V so ...
...beto in nedeljo je general Maude ...
...raztegnil svoje pozicije čez reko ...
...Hai in konsolidiral novo fronto ...
...Magasis-ali-Fahan, medtem ko ...
...so naši topovi uspešno bombardi ...
...rali nadaljne turške pozicije. Na ...
...si ogleduhi so dognali, da gradijo ...
...Turki nov most čez Tigris pri Šu ...
...trani kakih šest do osem milj za ...
...padno od Kut-El-Amare.

PRED VERDUNOM GRMIJO TOPOVI.

Pariz, 19. dec. — Vojni urad ...
...danes poroča: Prešnjo noč je bi ...
...la nemška artilerija zelo aktivna ...
...na desnem bregu Mase v okolišu ...
...Louvemonta in Chambrettsa. Na ...
...še čete so večeraj pregnale Nemce ...
...iz Chambrettsa in na novo re ...
...obupirale pozicijo. Številno ujet ...
...nikov, ki smo jih dobili pri Ver ...
...dunu od 15. decembra do danes, ...
...je naraslo na 11.387 mož in 240 ...
...častnikov. Upljenjen in uničen ...
...bojni material pa znaša 115 to ...
...pov, 44 bombometov in 107 stro ...
...jnih pušk. Južno od reke so večer ...
...nemške čete nenadno napadle naše ...
...zakope severno od Chilly. Odde ...
...lek sovrznika, kateremu se je bi ...
...lo posrečilo udreti v našo pozici ...
...jo, je bil takoj vržen nazaj.

Berlin, 19. dec. — Današnje u ...
...radno poročilo se glasi: Franco ...
...ske čete so večeraj vprizorile ofe ...
...nzivo v okolici Rhimsa, ali naš o ...
...gnj jih je takoj ustavil. Iz fron ...
...te pri Verdunu ni nič novega, ra ...
...zen manjših artilerijskih bojev.

POLOŽAJ NA OSTALIH FRONTAH.

(Po uradnih poročilih)

London, 19. dec. — Južno od ...
...Armentierosa so naše čete večer ...
...uspešno udrele v nemške zakope, ...
...pobile večje število okupantov in ...
...privedle nekaj ujetnikov. Drug ...
...do so se vršili artilerijski spo ...
...judi.

Berlin, 19. dec. — Severnoza ...
...padno od Lutska so poskušali Ru ...
...si reokupirati pozicije v Malem ...
...Porsku, katere smo jim vzeli 16. ...
...t. m. toda ni se jim posrečilo. ...
...Napadi pri Avgustovski, južno od ...
...Zorova, so bili tudi odbiti. Juž ...
...no od Putna-doline sta napadla ...
...dva ruska bataljona, ali pravo ...
...časni protinapad po avstrijskih ...
...četah je vrgel Ruse nazaj. — Ma ...
...cedonska fronta: Ob reki Černi ...
...se je večeraj vršilo začasno top ...
...niško bojevanje.

Petrograd, 19. dec. — Sovraž ...
...niko smo vzeli zakop, ki ga je bil ...
...okupiral v okoliših Porska. Pri ...
...Šubatovu ob reki Narajunvi v ...
...Guljeji so naše patrolje razprš ...
...le večjo partijo Nemcev. Ob re ...
...ki na moldavski fronti so ...
...naše čete osvojile greben hribov. ...
...Istočno od Glaušte smo tudi oku ...
...pirali več hribov in ujeli 200 mož. ...
...Sovražni protinapadi so bili od ...
...biti.

Pariz, 19. dec. — Macedonska ...
...fronta: Vled goste megle ni bi ...
...lo zadnja dva dni nobenih ope ...
...acij na macedonski fronti.

London, 19. dec. — Macedon ...
...ska fronta: Britiške čete so z do ...

brim uspehom udrele v bolgarske ...
...zakope v okolici Haznatara ob ...
...Strumici in pri Brestu na fronti ...
...Doiranskega jezera. Naši letalci ...
...so metali bombe na postajo Tumb ...
...ba in poškodovali železnico Giev ...
...geli-Černica.

Rim, 19. dec. — Na tirolski ...
...fronti je avstrijska artilerija ak ...
...tivna v okolici gore Pasubio in ...
...na planjavi Asiago. Naše baterije ...
...so ovirale premikanje sovrznih ...
...čet v dolini Astico. Na kraški ...
...planoti so naše čete z nenadnim ...
...napadom okupirale apnenčevo ...
...globel južno od Malega gozda.

GLASOVITI AVIJATEK JE MRTEV.

Pariz, 19. dec. — Avijatik Bea ...
...champ, kateri je v novembru let ...
...tel čez Bavarsko in metal bombe ...
...na Monakovo in potem preletel ...
...Švico, nakar se je spustil na tla ...
...v Italiji, je danes padel v zrač ...
...nem boju na fronti pri Verdunu. ...
...Njegov eroplan je padel na fran ...
...coske zakope.

V PARIZU BODO ZAPRELI GLEDALIŠČA.

Pariz, 19. dec. — Upravitelji p ...
...ariških gledališč so danes obvesti ...
...li vlado, da bodo primorani zap ...
...reti gledališča, če vlada uvedla ...
...vi nameravni novi davek na te ...
...atre.

19 AMERIŠKIH ZAMORCOV UTONILO NA SREDOZEMSKEM MORJU.

London, 19. dec. — Admiralite ...
...ta javlja, da je nemška submarin ...
...ka torpedirala 14. t. m. angleški ...
...parnik Russian, kateri se je vra ...
...čal prazen iz Soluna v Anglijo. ...
...Na parniku, ki je vozil konje za ...
...macedonsko armado, je bilo 91 ...
...Amerikancev, 68 belih in 22 zam ...
...morecev, ki so delali na ladji kot ...
...konjarji. 19 zamorcev je utonilo, ...
...a drugi so se rešili. Parnik je bil ...
...torpediran na Sredozemskem mor ...
...ju.

GRŠKA ARMADA BO RAZBITA.

Pariz, 19. dec. — Iz Soluna p ...
...ročajo, da je grška vlada ugodi ...
...la zahtevam zaveznikov in bo raz ...
...pustila armado, v kolikor jo za ...
...vezniki smatrajo za nevarno za ...
...svojim hrbtom v Macedoniji.

NEUTRALNOST ŠVICE V NEVARNOSTI?

Pariz, 19. dec. — "Tempe" res ...
...no svari zaveznike v vrtodnem ...
...članku pred nevarnostjo, ki preti ...
...čez Švico. List pravi, da se za m ...
...rovno ponudbo Nemčija najbrž ...
...skriva načrt za invazijo Francije ...
...čez Švico in da se Nemčija ne bo ...
...ni obotavljala pogaziti švicarsko ...
...neutralnost, ako vidi v tem kor ...
...ku odločilen uspeh. "Švice ve," ...
...pravi omenjeni list, "da se ji je ...
...Nemčije največ bati, kajti znano ...
...ji je, kako Nemčija spoštuje po ...
...godbe glede na neutralnost."

POLITIČNA MRŽNJA MED BELGIJCI.

Berlin, 19. dec. — Nemške o ...
...blasti iz Belgije javljajo, da so ...
...pripetile mnoge pomote pri od ...
...vajanju belgijskih delavcev v ...
...Nemčijo in te pomote so zakrivil ...
...župani raznih belgijskih mest, ki ...
...še niso pozabili na politične intri ...
...ge napram nasprotnim strankam, ...
...katere so obstajale pred vojno. ...
...Nemške oblasti naložijo župa ...
...nom, ki poznajo sloje ljudi v svo ...
...jih mestih, da sestavijo imenik ...
...tistih, ki so brez posla in brez ...
...sredstev za življenje. Zgodilo se ...
...pa je, da so katoliški župani za ...
...močali privržence svoje stranke ...
...in popisali imena socialistov ali ...
...drugih nasprotnikov, ki sploh ni ...
...so v stiski z namenom, da se jih ...
...na ta način iznebijo. Zgodilo se ...
...je tudi, da je župan priporočal ...
...nemškimi oblastnikom v deporta ...
...žo kakega političnega nasprotni ...
...ka, samo da se ga odkriža. Vele ...
...tega je bilo odpeljanih mnogo ...
...Belgijcev v Nemčijo, ki bi v smi ...
...slu nemške naredbe lahko ostali ...
...doma, medtem ko so drugi na le ...
...pem ušli deportaciji. Kakih šeststo ...
...Belgijcev je bilo poslanih domov, ...
...ko se je izvedelo, da so bili odv ...
...deni pomotoma, oziroma valed in ...
...trig svojih domačih županov.

OMEJENA HRANA V ITALIJI

Rim, 19. dec. — Vlada je prep ...
...vedala vse luksurijsnosti in o ...
...mejila boljše jestvine samo na go ...

tove dneve v tednu. S 1. januar ...
...jem pride v veljavo naredba, ki ...
...prepoveduje jesti meso, jajca, ...
...divjačino, perutnino in menda tu ...
...di ribe ob četrtkih in petkih. Pe ...
...ki morajo peči saom ene vrste ...
...kruh in vai hlebec morajo biti e ...
...nake oblike. Kruh se sme prodaj ...
...jati še le drugi dan, ko je spečen. ...
...Določeno je tudi, koliko dnevnih ...
...ur smejo peči kruh v pekarijah. ...
...Ob mesnih dnevih se mora jesti ...
...samo ene vrste meso in več kot ...
...tri vrste jedi ne sme biti na mizi ...
...za večerjo in samo dve vrsti za ...
...obed. Sladke jedi se smejo jesti ...
...samo v četrtke in petek, ko je ...
...prepovedano meso. Gostilne so ...
...tudi dobile predpise, koliko raz ...
...nih jedi smejo prodajati obenem ...
...in ob gotovih dnevih. S kavo ne ...
...smejo dati več kot 15 gramov ...
...sladkorja.

Italija bo vsekakor omejila š ...
...tivilo ministrov in vpeljala neke ...
...vrste svet, oboje iz par mož. ...
...Vse to dokazuje, da je vojna zelo ...
...izčrpala Italijo in odalej je prič ...
...kovati velikih težkoč in pomanj ...
...kanja med prebivalstvom, ki bo v ...
...zvezi z vojno.

IZ AVSTRILIJE.

Amsterdam, 19. dec. — Iz Dun ...
...aja brzojavljajo, da je cesar ...
...Karl večeraj prvič obiskal avstri ...
...sko fronto. Spremljal ga je gen ...
...eral Borovič, ki poveljuje av ...
...strijski armadi na Primorskem. ...
...Nato je obiskal Trst, kjer je bil ...
...navdušeno sprejet. V vladni pa ...
...lači je Karl nagovoril bivšega ...
...tržškega župana Sadrinellija v ...
...italijanskem jeziku. Nazaj gre ...
...de je cesar obiskal avstrijske ...
...čete na Krasu.

Budapešta, 19. dec. — Vpraš ...
...nje, kakšen naslov bo imel novi ...
...avstrijski cesar kot ogrski kralj, ...
...da ne pride v konflikt z imeni ...
...prejšnjih Karlov, je rešeno. Mi ...
...nistrski predsednik Tisza je dan ...
...es izjavil, da se bo cesar ime ...
...noval pri kronanju "avstrijski ...
...cesar Karl I. in ogrski ter češki ...
...kralj Karl IV." Kronanje na ...
...Ogrskem se bo vršilo 30. decem ...
...bra.

AMERIŠKO-MEHIŠKE HOMA TIJE.

Philadelphia, Pa., 19. dec. — ...
...Ameriški delegatje mirovne kon ...
...ference so bili večeraj iznenade ...
...ni, ko so naznanili mehiški delegat ...
...je da noče načelnik Carranza po ...
...pisati mirovne pogodbe, ki je bila ...
...izdelana pred kakimi tremi ted ...
...ni v Atlantic City, N. J. Kake ...
...ne vzroke navaja Carranza proti ...
...načrtu pogodbe, še ni znano, ven ...
...dar je skoraj gotovo, da mu ne u ...
...gaja točka zaradi Pershingove ...
...ekspedicije, ki se glasi, da ostane ...
...Pershing s svojo Armado toliko ...
...časa v Mehiki, dokler ne pokaže ...
...Carranza dovolj moči za vzdrže ...
...vanje miru. Konferenca se na ...
...daljuje danes in od tega zboro ...
...vanja je menda odvisno, da li se ...
...mirovna konferenca še katerikrat ...
...snide ali ne.

El Paso, Tex., 19. dec. — Tu ...
...kaj kroži govorica, da je mehi ...
...kanska vlada sporočila mirovni ...
...konferenci, da bo odrekla vsako ...
...nadaljno zaščito obširnim petro ...
...lejskim vreleem v Tampieu in ...
...Tuxpamu, ako Pershing ne odide ...
...tako iz Mehike. Omenjeni vrel ...
...ci so lastnina lorda Cowdreya, ...
...Pearsonovega sindikata in drugih ...
...angleških kapitalistov in Anglija ...
...dobiva od tam večji del olja za ...
...svoje mornarice.

Juarez, 19. dec. — Semkaj je ...
...prišlo brzojavno poročilo iz Jua ...
...da je Villa večeraj reokupiral ...
...mesto Santa Rosalia in tam vpleni ...
...600 pušk, dva topova, več stroj ...
...nih pušk in dva železniška vaska; ...
...ki sta bila napolnjena z municijo ...
...in živčjem. Jose Murguia, p ...
...veljnik Carranzine garnizije v ...
...mestu in brat generala Francisco ...
...Murguia, kateri poveljuje v me ...
...stu Chihuahua, je bil ujet.

Štrom Amerike.

ZAGONETNA RAZSTRELBA.

Los Angeles, Cal., 19. dec. — ...
...V obratu Slewellyn Iron Works ...
...je nastal ogenj, ki se je kmalu ...
...razširil v požar. Družba trdi, da ...
...je bil podtaknjen dinamit, ker ...
...je bilo slišati več eksplozij. Škoda ...
...je \$500,000.

Obrat je igral veliko vlogo tudi ...
...v obtožbi proti bratoma McNama ...
...ra in železovrstvinskim delavcem. ...
...Družba je obtožila John J. Mc ...
...Namara, da je pognal obrat z di ...
...namitom v zrak.

McNamara je sedaj v državni ...
...ječi. Kdo je sedaj pognal obrat ...
...v zrak? Dobro bi bilo malo več ...
...ludi o tej stvari.

Bismarck, N. D., 19. decembra. ...
...Dolg države North Dakote se je ...
...znižal od \$927,000 na \$472,000, ...
...od kar je postal governer Hanna.

Washington, D. C., 19. dec. — ...
...V Yellowstone parku odpravijo ...
...kočije in jih nadomestijo z avto ...
...mobili, v katerih bo prostora za ...
...deset turistov.

Toronto, O., 19. decembra. — ...
...Na kanadski pacifični železnici je ...
...zastavkalo 200 skladišnih delav ...
...cev. Delavci se ne brigajo za po ...
...stavo, ki določa, da je vsak štrajk ...
...nepostaven, dokler ni uvedla vla ...
...dna komisija preskave.

Havana, Kuba, 19. decembra. — ...
...Trideset ameriških strojnikov in ...
...kurjačev, ki so semkaj dospeli iz ...
...Chicaga, da delajo kot stavkokazi, ...
...bode deportiranih kot pogodbeni ...
...delavci. Strojniki in kurjači izjav ...
...ljajo, da niso vedeli, da je tamkaj ...
...stavka.

New York, 19. decembra. — Dr. ...
...Francis Carter Wood, načelnik ...
...departamenta na univerzi, na kate ...
...reka preizkušajo sredstva zoper ...
...raka, izjavlja, da se radij ni obne ...
...sel kot sredstvo zoper to strašno ...
...bolezen.

Palatka, Fla., 19. decembra. — ...
...Tukaj so obdržavali farmarji, or ...
...ganizirani v "National Farmers' ...
...Educational and Cooperative U ...
...nion of America, svoje zborovanje ...
...in sprejeli so resolucijo, v kateri ...
...zahtevajo poddržavljenje železnice, ...
...parnikov, brzojavnih in telefon ...
...skih naprav, rudnikov, vodne sile ...
...in ohranitev gozda.

San Francisco, Cal., 19. dec. — ...
...Obšinska železnica je vrgla v št ...
...rih letih \$195,896.90 čistega dobi ...
...čka.

Zagrizeni zagovorniki kapitaliz ...
...ma bodo še vedno trdili, da se po ...
...obehinjenje prometnih sredstev ne ...
...izplača.

Ossining, N. Y., 19. decembra. ...
...Stanley Milstein iz Utice in Char ...
...les Kumprow iz Buffala, ki sta ...
...obsojena na smrt, sta prosila za ...
...pomilostenje. Svoji prošnji sta ...
...dodala, če ju governer ne pomilo ...
...sti, naj ju usmrtijo že danes, da ...
...ju njuni svoji pokopljejo še pred ...
...božičnimi prazniki.

Kumprow je star šele 18 let.

Za vsebino oglašev ni odgovor ...
...no upravnistvo ne uredništvo.

POZOR ROJAKI!

Čenjenim rojakom po Zedinje ...
...nim državam naznanjam, da je ...
...izšlo slovensko Sv. Pismo, stare ...
...ga in novega zakona v eni knji ...
...je trdo v platno vezano in obse ...
...ga 1040 strani. Sv. Pismo je naj ...
...boljša, največja, in najcenejša ...
...knjiga v slovenščini, in nobena ...
...krščanska družina nebi smela biti ...
...brez njega. Velja le \$2.50 a poštni ...
...no in je dobiti pri

Rev. Joa. Wolf,
1260 E. 59th St., Cleveland, O.

KJE SE NAHAJA

Gregor Judic, bival je pred časom ...
...v Kansasu, a potem se je naseli ...
...nekam v Coloradu na Homestead. ...
...Če kdo ve za njegov naslov, pr ...
...sim, da mi ga naznani, ali naj se ...
...pa sam oglasi. Ako se sam zgla ...
...si, prosim, da mi pošlje POLICE ...
...all takozvani insuring peroperte ...
...No. 6 od Mayer Co., to zato, ker ...
...je požar vse uničil, pošlje naj p ...
...lice meni.

Anton Indihar,
R. R. 2, Box 95, Cherokee, Kan.

Ustavite vaš KAŠELJ

predno se dobro poprime vašega ustroja. Zmanjšajte napade ter utekita razdraženje z rabo

SEVERA'S Balsam for Lungs

(Severovega Balsama za Pljuča). Kmalu bote priznali vrednost tega zdravila pri zdravljenju kašlja, prhlada, hripavosti, krčevite davice, vnetja sapnika, in bolelega grla.

Cena 25 in 50 centov.

Ako čromite naše besede. Šitajte slovesno pismo, katero smo pred kratkim prejeli in katero potrjuje kar mi trdimo: "Hočem vam naznaniti, da je Severov Balsam za Pljuča zelo uspešno učinkoval. Takoj po prvem popitju so se moji astmični napadi popolnoma umakali. Poskušal sem tudi vnaprejšnjem popitju, preden se mi začne napad. Najhitro smo ga tudi v slobožo odpravil, kar je prvič v moji življenjski zgodbi." J. Kowalski, Uptown, N. Y.

Kadar potrebujete zdravila, vprašajte za Severova v lekarni. Glejte da dobite tista po katerih poročate. Zavržite neobčudite. Ako jih ne morete dobiti v lekarni, naročite jih od nas.

W. F. SEVERA CO., Cedar Rapids, Iowa.

Največja Sl. zlatarska trgovina

Frank Černe
6033 St. Clair Ave.
Cleveland, O.

Žepne in stenske ure, pretane in medaljonske, vsih Slov. Jednot in Zvez, broške, zapustnice, diamantne pretane in lavaliče, verige l. t. d.

POPRAVLJAMO: ure in druge slabinno po nizki cen.

PODRUŽNICA COLUMBIA GRAMOFONOV

in gramofonskih plošč. Slovenskih in drugih. Prodajamo na lahke mesečne odplačila. Pišite po cenik, kateri se vam pošlje brezplačno, ali pa osebno vprašajte za cene predno drugod kupite.

Najboljše blago. Najnižje cene.

Ne igrajte se z zdravjem!

Zdravje je več vredno ko bogastvo. Ako se počutite dobro, nikar ne spravljal v nevarnost svojega zdravja s tem, da poskušate razsvetneta alkoholne grenčice, ki ne oslabo samo krvi, marveč ved ali manj uničujejo krvne celice. Kri je takorekoč reka, ki ji daje dragoceno življenje. Ona se pretaka po arterijah in žilah in prinosa hrano vsaki posamezni celici in okrepčuje vse telo. Iščočasno odstranja nepotrebne snovi, ki se prebitro zbirajo, in pokončuje razsvetneta bacila. Hodi tega se treba ogibati vsega, kar bi oslabljalo in storilo nevarnost krvne celice. Edinole silna, močna krvna telesa so sposobna, da izvršujejo namem, ki ga imajo, namreč: Ohranjovati in varovati. Čisto naravno vino jim nikakor ne škoduje. "Ono okrepčuje živni sistem in usposablja telo, da izvršuje glavne namema", pravi dr. Armand Gauthier, čas francoskega zavoda, v svojem predavanju, ki ga je imel pred zdravniško komisijo v Parizu.

Trinerjev Ameriški Elixir iz Grenkega Vina.

To sredstvo, s kojim se nobeno primerjati ne da, je sestavljeno iz rastlin, korenin, ki so priznane zdravniške vrednosti, in iz naravnega, čistega, popolnoma zrelega vina. Nima nikakih kemikalij ali strupov. Pospejuje pretavo, okrepčuje organe, jim odvlja in daje moč živcem. Pomaga pri

KAPEKI VETROVIH NAFENJANJU GLAVOBOLU

hitro in sigurno. Odložite kratkoma vse ponaredbe, ki šro samo denar! Naše načelo je, da izgotovimo sredstvo, ki je dobro, ki pomaga — in naša cena ostane — saj se cene tvari, posebne vina, še tako dvigajo — vedno iste: \$1.00. — PRI VSEH DRUGISTIH.

Sedašnji letni čas pripelje seboj razsvetneta nezaklejneta goste, posebno revmatizem in nevrologo. Ali vaš, kako jih sprejeti? Najbolji način je, da rabite TRINERJEV ELIR. Je izvrstno zdravilo, ako Te boli vrat, ako imaš otekline, razpokline itd. Cena 25 in 50c, pri vseh drugistih, po pošti 35 in 60c.

Pri vseh boleznih, ki so spojene s kašljem, rabi Trinerjevo zdravilo za kašelj (TRINER'S COUGH REDATIVE), cena 25 in 50c, po pošti 35 in 60c.

Jos. Triner
IZDELOVATELJ
1333-39 So. ASHLAND AVE. CHICAGO, ILLINOIS.

RAZPRODAJA
V zalogi imam še par sto slovenskih grafonskih plošč.
Anton J. Terbovec,
P. O. Box 1,
Chicago, Ill.

Tel. Central 6028.
Lake View Hotel
1155-61 W. 9th St.
polag Union Depot.
Restaurant, gostilna in sobe za prenočišča.
Se uljudno priporočam rojakom, kateri potujejo v Cleveland. Naš hotel je oddaljen samo 2 minuti hoda navzgor od Union Depot.
FR. PEKOL, lastnik.

POZOR! ROJAKI!
Želim obvestiti vse cenjeno slovensko občinstvo v mestu in bližini Chicago, da sem se preselil v nove prostore. Na razpolago imam vedno sveže pivo razne likerje in dobre cigare. Strežem tudi s domačini jedili, ker imam restavracijo. Toplo se vam priporočam, da me obiščete ob priliki.
JOE PITT,
2264 Blue Island Ave., Chicago, Ill.

KNJIGA
Pot k zdravju
bode kmalo pošla, kateri rojakov jo še nima, naj jo čim prej naroči. — Pošilja se brezplačno in poštne prosto. —
Ta knjiga poučuje kako se čuvati pred različnimi boleznimi in kako že obstoječe s malimi stroški odstraniti. Ona je koristen svetovalec za moža in ženo, deklico in mladeniča.
Pismo z razločno pisanimi imeni in naslovi pošiljate na:

The Partos Pharmacy
160 — 2nd Ave. New York, N. Y.

KUPUJEM IN PRODAJAM
stare in rabljene **HARMONICE** kakorino-kolone in delila po primernih cenah. Sprejemam tudi popravitel **ALOIS SKULJ**, 223 E. 10th St., Place, Brooklyn, N. Y.

Proletarec
je slovensko glasilo socialistične stranke v Ameriki. Vsak delavec in rojak, ki se zanima za socializem, bi ga moral redno čitati in pravo sliko socializma.
Naročnina znaša \$2.00 na leto, \$1.00 za pol leta.
Naslov: **PROLETAREC**
4008 W. 31st St.
CHICAGO, ILLINOIS.

Priporočila se za Obilen Obisk
TRIGLAV SALOON
Vsem Slovincem in Hrvatom ter drugim Slovonom v Rock Springs, Wyo. in okolici, kakor tudi vsem tistim, ki potujejo skozi to mesto. Tudi vsa sveža Schlitz pivo, pristno vino, najboljša žganja in brinjave, ter prodaja fine smotke.
FORTUNA & PUTZ
302 Pilot Butte Ave.,
Tel. 25 J Rock Springs, Wyo.

Pozor--Central Bar--Pozor
Slovincem in Hrvatom v Rock Springs, Wyo., kakor tudi vsem tistim ki potujejo skozi to mesto, se priporočava za obilen obisk. Od tuja se lahko poljete na Helian, Lion ali Gunn majna. Ako kdo zaznani prihod, ga počakamo na postaji. Imamo najboljša pivo, žganje, vino in cigare.
Yugovich & Hafnar Co.
216 Pilot Butte Ave.,
Tel. 255 J. Rock Springs, Wyo.

Joseph Zele
6106 St. Clair Ave.,
POGREBNIK,
Avtoambulanci voz
Avtomobil in vozovi na razpolago za svatbe in vse alične potrebe.
Tel. Princeton 1194-W.

VELIKI SLOVENSKO-ANGLŠKI TOLMAČ. Knjiga obsega poleg slov.-angl. slovnice, slov.-angl. razgovore za vsakdajno potrebo, navodilo za angleško pisanje, splošneje angleških pism in kako se postane ameriški državljan. Vrhu tega ima knjiga dodaj največ slov.-angl. in angl. slovar.
To je najboljša in najbolj popolna knjiga za priručje angleščine in ne bi smelo biti slovenskega naseljence ki bi te knjige ne imel.
Knjiga trdo in okusno v platnu vezana (430 strani), velja \$2.00 in je dobili pri

V. J. Kubelka,
533 W. 145th St., New York, N. Y.
Pišite po cenik slovenskih knjig.

Glavni urad Tel. Lawndale 3099
Stavbinsko in posojilno društvo "FRUKLAD".
FRANK KRENEK
IZVRSTNA GOSTILNA
vogal 27. ulica in Lawndale Ave.
Primator pivo. Chicago, Ill.

Dr. Richter's Pain Expeller
za revmatične bolečine, za bolečine otrplosti skle-pov in mišic. Pravi se dobi le v zavitku, kot vam kaže ta slika. Ne vzemite ga, ako nima na zavitku našo tržno mamko s sidro.
25 in 50 centov v vseh lekarnah, ali pa naročite si naravnost od
F. A. Richter & Co.
74-80 Washington Street,
New York, N. Y.

PAZITE
na vaš šelodac in kupujte le najboljša jamaška Kalifornijska vina in žganje.
CENA: F. O. B. V CHICAGO
Za belo in rudoče vino.
1 galon sodček\$1.50
5 galon sodček\$6.25
10 1/2 galon sodček\$11.25
25 galon sodček\$25.25
52 galon sodček\$45.00
Kalifornijsko žganje iz raznovrstnega sadja po \$2.00, \$3.00 in \$4.00 galona.
Naročite zaboj 12 steklenic finega (Trester) Tropinjevca za \$10.00.
Ne odlašajte naročite še danes pošlite Money ali Expressni ček s naročilom.
Jos. Bernard
DEPT. Z.
1903 Blue Island Ave.
Chicago, Ill.

Tel. Princeton 1944-W. Tel. Wood 753-R.
New York Dry Cleaning Company
BRATA KUNSTEL, lastnika
6220 St. Clair Ave., Cleveland, O. PODRUŽNICA: 15305 Hale Ave.
Barvamo, čistimo, likamo in popravljamo moške in ženske obleke
TOČNA POSTREŽBA. ZMERNE CENE.
Se priporočava v obilen obisk vsem rojakom, Slovincem in bratom članom S. N. P. J.
Brata Kunstel.

5000 DELAVCEV
moramo preskrbeti z najboljšimi oblekami, katere izdelajemo sami po naročilu, kakor tudi s tovarniškimi izdelki po primernih cenah. Najiskrenejše se pripravljamo.
SLOVENSKA TVRDKA
JOHN GORNIK
6105 St. Clair Ave. Cleveland, Ohio

ROJAKI! — SLOVENCII! —
Cenjenemu občinstvu v Clevelandu in drugod priporočam mojo veliko zalogo vsakovrstnega pohištva, orodja, peči in vse kar spada v to stroko.
V občno zadovoljnost vodim trgovino že nad 13 let, blago razpošiljam na željo odjemalcev na vse kraje Združenih držav.
Na razpolago največji slovenski pogrebni zavod, avtomobili za ženitovanje in v druge svrhe. Telefoni: Ohio State Princeton št. 1381 in Bell Rosedale št. 1881.
POGREBNIK IN TRGOVEC
Anton Grdina, 6127 St. Clair Ave.
podružnica na 6017-19 St. Clair Ave., CLEVELAND, OHIO.

Pozor! Whiskies Pozor!
Tropinjevec\$2.50-\$3.00-\$3.50-\$4.00 galon
Slivovec 2.50- 3.00- 3.50- 4.00 galon
Brinjevec 2.50- 3.00- 3.50- 4.00 galon
Golden Wedding Rye 3.00 galon
Cognac Brandy \$3.00 in \$4.00 galon
Tea Rum (čaj rum) \$3.50 in \$4.00 galon
NOVO VINO.
Rudeče ali belo ravno narejeno novo vino, celi ali pa pol sodčka. Mi pošiljamo naše likerje na vse kraje v navadnih zavojih. Vsem naročilom se mora pridjati poštni Money Order ali pa Ekspresni Meny Order. Pišite na: **A. COHN, 5819 ST. CLAIR AVE., CLEVELAND, OHIO.**

Člani S. N. P. J. v Clevelandu.
Ali veste, da ima naša trgovina polno zalogo
MOŠKE OPRAVE
Trgovina je urejena moderno. Cene zmerne.
OBLEKE, SRAJCE, OVRATNIKE, SPODNJE PERILO, POLNA ZALOGA JESENSIH IN ZIMSKIH KLOBUKOV, ROKAVIC itd.
NAROČITE SI PRIHODNJO OBLEKO PO MERI PRI NAS.
Dajemo "Opeke" za S. N. Dom.
BELAJ & MOČNIK
6205 ST. CLAIR AVE. CLEVELAND, OHIO.

James F. Stepina, predsednik.
Christian R. Walleck, I. podpreda.
Emanuel Beranek, II. podpreda.
Adolph J. Krassa, blagajnik.
AMERICAN STATE BANK
1826-27 Blue Island Ave., blizu 13-ete ulice
CHICAGO, ILL.
Glavnica in prebitok \$500,000.00
ODPRTO: Pondeljek in v četrtek do 8 1/2 zvečer, vse druge dneve pa do 5 1/2 popoldan.
POZOR!
Radi nestalnosti cen kronake vrednosti, nam je nemogoče odrediti stalno ceno. Pošiljali bomo denar še nadalje po najnižjih cenah tekoče vrednosti kron. Uprashaite, ali nam pa pišite za cene. Večje svote še po nižjih cenah.
Pošiljamo denar v stari kraj in jamčimo, da se pošteno izplača ali pa vam vrne.
Direktna zveza s Prvo Hryatsko hranilnico in posojilnico v Zagrebu in njenimi podružnicami.
Pošiljamo denar vojnim vjetnikom v Srbijo, Rusijo, Anglesko in Francosko.
Govorimo vse slovanske jezike.

OPREZNOST! VARNOST!
Ako bočete poslati denar vašim dragim v staro domovino in če želite, da bi vaš denar varno prišel, da se vaš denar ne izgubi in pride gotovo v prejemnikove roke, potem morate vedeti da, varno, hitro in točno, potom pošte in BRZOJAVNO z dobro garancijo in po najnižjih dnevnih cenah, pošilja pod državnim nadzorstvom postujoča **KASPAR STATE BANK.**
Kaspar State Bank
1900 BLUE ISLAND AVENUE, CHICAGO, ILLINOIS.
katera je pod državnim nadzorstvom.
Kapital, prebitok in uloge \$6,500,000.00.

Edina Slovenska Tvrdba
Zastave, regalije, znake, kape, pečate, in vse potrebščine za društ. in jed.
Delo prve vrste. Cene niske. Slovenske cenilke pošiljamo zastonj.
F. KERZE, 2711 So. Millard Avenue, Chicago, Ill.

Največja slovanska tiskarna v Ameriki je
NARODNA TISKARNA
2166-48-50 Blue Island Avenue, Chicago, Illinois.
Mi tiskamo v slovenskem, hrvaškem, slovaškem, češkem, poljskem, kakor tudi v angleškem in nemškem jeziku. Naša posebnost so tiskovine za društvo in trgovce. — "PROSVETA" se tiska v naši tiskarni.

Ne naročajte več
kranjskega importiranega brinjaveca, slivovke in tropinoveca in tudi denarja ne pošiljajte več za to blago, ker mi je to vrste pljače zmanjkalo.
Ko enkrat vojna preneha bom spet dosti te pišaje iz starega kraja importiral, ker moja tvrdba je edina in tudi samostojna, ki importira gorinavedeno žganje naravnost iz Kranjskega.
Sedaj imam pač v zalogi le vsakovrstne ameriške žganje pišaje: fino visko ("Whiskey") i. dr. kar prodajam boljše in cenejše, kakor katere druga tvrdba in to zato, ker ne plačujem dragih agentov, managerjev in knjigovodje; vse te posle opravljamo večinoma sami.
ANTON HORWAT, importer in trgovec s žganjem na deželo.
Telefon: Canal 2974. 1827 W. 22nd St., Chicago, Ill.

PRVA-DRUGA NARODNA BANKA
V PITTSBURGU
pošilja sedaj denar v stari kraj po pošti in po brezžičnem brzojavu.
Brzojavno pošiljate dospe sedaj v kraj približno takom 5 do 7 dni
100 KRON velja \$13.--
BRZOJAVKA STANE SEDAJ \$2.50 ZA VSAKO ADRESO.
Pešiljajte le okrogle svote, kakor 100, 200, 500, 1000 itd.
Brzko dospe brzojavka v kraj, obvestimo in pozneje pošljemo tudi potrdilo iz starega kraja.
FIRST-SECOND NATIONAL BANK
Corner Fifth Ave. & Wood Street, Pittsburgh, Pa.

FRANK STONICH
brat starišev Jacoba in Johna Stonicha, se priporočava cenjenim rojakom širom Amerike.
Kadar potrebujete ali kupujete slatnino n. pr. ure, veržice, prstane, broške itd., se obrnite name, ker boste dobili blago prve vrste.
VSE GARANTIRANO!
V zalogi imam snake, prstane, priveške, broške raznih jedot in svet.
FRANK STONICH
7 W. Madison St., Savings Bank Bldg., Rm. 606, CHICAGO, ILL.

Schultz Krojačnica.
Izdelujemo obleke iz najfinejšega blaga. Uljudno se priporočamo vsem Slovincem in ti okolici. Pridite in si naročite obleko pri nas. Postrežba dobra in točna. En blok zapadno od Eagle Hale v Arma, Kans. Moška obleka \$15.00.
PRODAJAM
BELO VINO SODČEK PO . . . \$40.00
RUDEČO VINO SODČEK PO . 30.00
TROPINOVO ŽGANJE, GAL. 3.00
Naročila je priložiti gotovi denar ali poštno nakaznico.
Z veselje potovanjem
A. W. EMERICH
vinska trgovina in distilacija žganja.
16206 St. Clair Ave., Collinswood Sta., CLEVELAND, OHIO.